Natuurtoets Waterschap Brabants Delta

Kadeversterking van de dijk Weimeren

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN

projectnummer 0469787.100
definitief revisie 00
14 april 2021

Understanding today.
Improving tomorrow.

Natuurtoets Waterschap Brabants Delta

Kadeversterking van de dijk Weimeren

Toetsing Wet Natuurbescherming en NNN

projectnummer 0469787.100

definitief revisie 00
14 april 2021

Opdrachtgever

Waterschap Brabantse Delta
Bouvignelaan 5
4836 AA BREDA

Antea Group is aangesloten bij het
Netwerk Groene Bureaus

De informatie in voorliggende rapportage is (deels) afkomstig uit de NDFF en mag niet zonder toestemming van BIJ12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden.

datum vrijgave	beschrijving revisie 00	goedkeuring	vrijgave
	definitief	M.L. Braad	W.A. Matla

Inhoudsopgave

Blz.

1	**Inleiding**	**6**
1.1	Aanleiding	6
1.2	Projectvoornemen	7
2	**Wettelijk kader Wet natuurbescherming**	**10**
2.1	Algemeen	10
2.2	Soortbescherming	10
2.3	Gebiedsbescherming	11
2.3.1	Natura 2000	11
2.3.2	Natuurnetwerk Nederland (Natuurnetwerk Brabant)	11
2.3.3	Bescherming van houtopstanden	12
3	**Methodiek**	**13**
3.1	Algemeen	13
3.2	Bureauonderzoek	13
3.3	Terreinbezoek	14
3.4	Effectbeoordeling en advies vervolgtraject	14
4	**Resultaten**	**15**
4.1	Gebiedsbeschrijving	15
4.2	Beschermde soorten	16
4.2.1	Resultaten bureauonderzoek	16
4.2.2	Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen	17
4.3	Vogels	17
4.4	Landgebonden zoogdieren	23
4.5	Zoogdieren (vleermuizen)	26
4.6	Amfibieën	27
4.7	Vissen	27
4.7.1	Samenvatting beschermde soorten	28
4.8	Beschermde gebieden	29
4.8.1	Natura 2000-gebieden	29
4.9	Bescherming van houtopstanden	30
5	**Toetsing**	**31**
5.1	Toetsing effect op beschermde soorten	31
5.1.1	Vogels	31
5.2	Zoogdieren	33
5.2.1	Amfibieën	35
5.2.2	Vissen	35
5.3	Effecten op beschermde gebieden	36
5.3.1	Effecten op Natura 2000-gebieden	36
5.3.2	Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNB)	36
5.4	Houtopstanden	39
6	**Bronnen**	**40**

Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Globale ligging van het projectgebied (rode lijn) (onderlaag: Street Smart, 2021).

Conclusies en advies

Het Waterschap Brabants Delta is voornemens om het dijktraject Weimeren toekomstbestendig te maken. Het doel van het voornemen is om de dijk te verstevigen en daarmee toekomstbestendig te maken. De WSBD is verplicht om eind 2023 deze verbetering gerealiseerd te hebben. Het project kan worden uitgevoerd indien de werkzaamheden niet in strijd zijn met de Wet natuurbescherming en het beleid van het Natuurnetwerk Nederland. Daarom is inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten en beschermde gebieden binnen de invloedsfeer van het projectgebied en de effecten hierop. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In dit hoofdstuk is het advies gegeven dat voortkomt uit de conclusies van de uitgevoerde Natuurtoets.

Conclusies: Beschermde gebieden

Het projectgebied ligt geheel in NNB. Er is geen sprake van ruimtebeslag, het gehele projectgebied behoudt de functie als NNB. Bijna het gehele projectgebied krijgt wel een nieuwe NNB functie toegewezen. Er is stikstofgevoelig Natura 2000-gebied op een afstand van negen kilometer ten noorden van het projectgebied aanwezig. Gezien de afstand van het projectgebied en de grootte van het voornemen, kunnen effecten op het Natura 2000-gebied niet worden uitgesloten. Advies op maat is mogelijk op basis van een AERIUS-berekening. Zie Tabel 01.

Tabel 01. Overzicht conclusies en vervolgstappen gebiedsbescherming.

	Natura 2000	NNB
Aanwezig binnen de invloedssfeer?	Ja	Ja
Effecten?	Mogelijk	Ja
Vereiste vervolgstappen aan de orde?	Een Aerius-berekening wordt momenteel separaat uitgevoerd	Nee
Is het plan uitvoerbaar in het kader van de gebiedsbescherming?	Mogelijk	Ja

Conclusies: Beschermde soorten

Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat (leefgebied van) de volgende in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde soorten aanwezig zijn en/of mogelijk verwacht worden in het projectgebied:

- Jaarrond beschermde nesten (boomvalk, buizerd, havik, sperwer);
- Torenvalk;
- Algemene broedvogels;
- bever
- Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn, wezel);
- Vleermuizen;
- Poelkikker;
- Grote modderkruiper.

In Tabel 02 is aangegeven welke gevolgen de aanwezigheid van (het leefgebied van) deze soorten heeft voor het voorliggende project. Aangegeven is of een nader onderzoek nodig is, of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming, of dit middels maatregelen voorkomen kan worden en of bij de uitvoering van het project een ontheffing nodig is. In Hoofdstuk 5 van deze Natuurtoets staat de onderbouwing voor de gegeven conclusies.

Tabel 02. Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming.

Soort	Essentieel leefgebied in plan-gebied?	Nader onderzoek nodig?	Is er sprake van een overtreding	Ontheffing nood-zakelijk	Vervolgstappen
Jaarrond beschermde nesten (boomvalk, buizerd, havik, sperwer)	*Mogelijk*	*Ja*	*Ja, als blijkt dat er sprake is van jaarrond beschermde nesten.*	*Mogelijk*	*Uitvoeren nader onderzoek naar de betreffende nesten.*
Torenvalk	*Nee*	*Nee*	*Ja, indien blijkt dat door de werkzaamheden broedsels worden verstoord.*	*Nee*	*Of het verplaatsen van de nestkasten voor het broedseizoen of het starten van de werkzaamheden voor de start van het broedseizoen van de torenvalk.*
Algemene broedvogels	*Mogelijk*	*Nee*	*Nee, mits buiten het broedseizoen wordt gewerkt, het projectgebied ongeschikt is gemaakt voor het broedseizoen of een ecoloog vooraf de werkzaamheden het projectgebied op de aanwezigheid van (gebruikte) nesten controleert.*	*Nee*	*Mogelijke nestlocaties ongeschikt maken buiten het broedseizoen of een ecoloog het projectgebied laten inspecteren voor aanvang van de werkzaamheden.*
Bever	*Mogelijk*	*Nee*	*De soort is niet aanwezig binnen het projectgebied, er is geen sprake van een overtreding. Het projectgebied (en de naastgelegen polder) zijn wel geschikt voor toekomstige kolonisatie*	*Nee*	*Overwegen van antigraaf maatregelen voor het ontwerp van het projectgebied.*

Bunzing, hermelijn, wezel	*Mogelijk*	*Ja*	*Ja, indien blijkt dat er (essentieel) leefgebied van de bunzing, hermelijn en de wezel aanwezig is.*	*Mogelijk*	*Uitvoeren nader onderzoek naar de bunzing, hermelijn en de wezel.*
Vleermuizen	*Mogelijk*	*Ja*	*Ja, indien blijkt dat er sprake is van een essentiële vliegroute.*	*Mogelijk*	*Uitvoeren onderzoek naar vliegroutes volgens Vleermuisprotocol 2021.*
Poelkikker	*Mogelijk*	*Ja*	*Ja, indien blijkt dat er voortplantings-wateren van de poelkikker aanwezig zijn.*	*Mogelijk*	*Uitvoeren nader onderzoek volgens Soortinventarisatie-protocol.*
Grote modder-kruiper	*Mogelijk*	*Ja*	*Ja, indien er leefgebied aanwezig is.*	*Mogelijk*	*Uitvoeren nader onderzoek door middel van eDNA onderzoek.*

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is een zorgplicht opgenomen. In het tekstkader in Bijlage 1 staat het wetsartikel uitgeschreven. De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. De initiatiefnemer/uitvoerder is verantwoordelijk voor een adequate naleving van de algemene zorgplicht tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Conclusie Bescherming van houtopstanden

Het projectgebied ligt buiten de bebouwde kom. De bomenlanen aan de Zeedijk en Nieuwveerweg vormen onderdeel van de Houtopstanden. Houtkap vindt plaats bij de bomenlaan aan de Nieuwveerweg. Herplanting van de gekapte bomen is verplicht binnen drie jaar na het rooien van de bomen.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Vanuit het project verbetering regionale keringen (VRK) moeten een aantal dijkvakken worden verbeterd om in de toekomst het achterland te kunnen beschermen tegen hoogwater/ klimaatverandering. Eis van de provincie Noord-Brabant is dat deze verbetering uiterlijk 2025 is gerealiseerd. Het Waterschap Brabants Delta (WSBD) heeft opdracht gegeven aan Antea Group om een natuurtoets uit te voeren op het dijktraject Weimeren. Dit dijktraject loopt van Gemaal Halle in het westen tot aan de HSL in het oosten.

Bij ruimtelijke ingrepen moet rekening worden gehouden met beschermde planten- en diersoorten en met beschermde gebieden. Er dient onderzocht te worden of de geplande ingrepen effect hebben op beschermde soorten of beschermde gebieden (Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland). Ontwikkelingen mogen niet zonder meer plaatsvinden indien deze negatieve gevolgen hebben op beschermde natuurgebieden en/of flora en fauna. In dit kader is inzicht gewenst in de aanwezige natuurwaarden en de mogelijk daarmee samenhangende consequenties. Dit wordt gedaan op basis van een Natuurtoets. In deze rapportage zijn de resultaten van de Natuurtoets beschreven.

In Figuur 1.1 is de ligging van het projectgebied weergegeven.

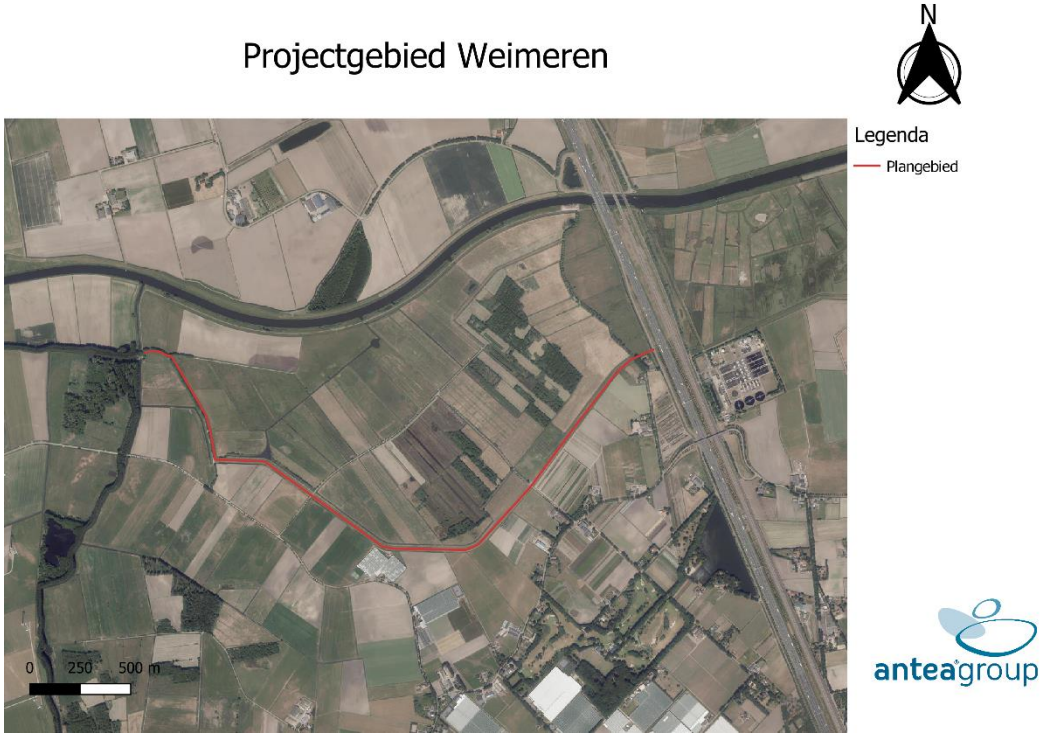

Figuur 1.1. Globale ligging van het projectgebied (onderlaag: Qgis,2021).

1.2 Projectvoornemen

Het doel van het voornemen is om de dijk te verstevigen en daarmee toekomstbestendig te maken. De WSBD heeft de verplichting om eind 2023 deze verbetering gerealiseerd te hebben. In bestek wordt opgenomen om het werk uit te voeren in de periode april 2022 tot en met oktober 2022 en in de periode april 2023 tot en met oktober 2023, buiten het stormseizoen. De verwachting is dat er ook werkzaamheden mogen plaatsvinden in het stormseizoen, aangezien hier geen sprake is van een verzwakking van de dijk maar het versterken daarvan. Het dijktraject rondom Weimeren loopt van Gemaal Halle tot aan de HSL en omvat de dijkvakken:

- B098c, sectie XI west
- B098d west sectie XI west
- B098d oost, sectie XI oost

.
De secties zijn weergeven in Figuur 1.2.

Figuur 1.2. De secties van de dijk Weimeren (WSBD, 2021).

De kade in zijn huidige staat is afgekeurd op de faalmechanismen hoogte, piping en stabiliteit. Het waterschap heeft ten behoeve van de kadeverbeteringswerkzaamheden een strategisch advies MER op gesteld. Hierin is een voorlopig Voorkeursaltertief (vVKA) benoemd op basis van waterveiligheid, zijnde ‘vierkant’ ophogen.

Het waterschap heeft nadien een definitief voorkeursalternatief vastgesteld, dit betreft het VKA “Evenwicht”. Dit is een robuuste kering waarbij de verbetering wordt uitgevoerd met vrijkomende bovengrond uit Natuurontwikkeling Weimeren, wat momenteel plaats vindt in de polder Weimeren. Een voorbeeld van de mogelijke inrichting van de dijk is weergeven in Figuur 1.3.

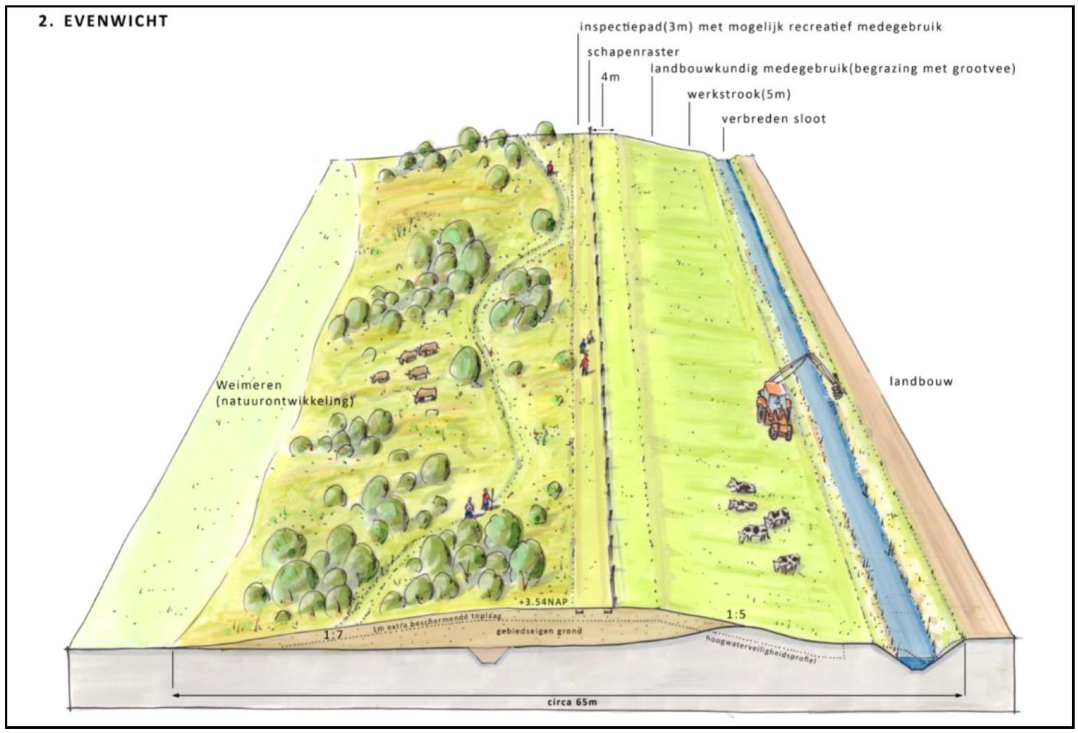

Figuur 1.3. Een voorbeeld van de nieuwe inrichting van de dijk (WSBD, 2021).

Doel en onderzoeksvragen

Het doel van voorliggende Natuurtoets is het opsporen van strijdigheden van de voorgenomen ingreep met de beschermde soorten en beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden en het Natuurnetwerk Nederland) en het bepalen of de aanvraag van een ontheffing/vergunning noodzakelijk is. Om hiertoe te komen worden onder andere de volgende vragen beantwoord:

- Welke in het kader van de Wnb beschermde soorten (en/of vaste rust- en verblijfplaatsen) komen voor in het beïnvloedingsgebied van de voorgenomen activiteit? Vinden er als gevolg van de ontwikkeling effecten plaats op deze soorten en worden daarbij verbodsbepalingen overtreden? Is het noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen en welke zijn dit? Dient in het kader van de Wnb een ontheffing aangevraagd te worden?
- Komen in de beïnvloedingszone van het projectgebied beschermde natuurgebieden voor? Zo ja, welke zijn dit en wat zijn de gevolgen hierop? Dienen vervolgstappen in de vorm van een uitwerking- of een compensatieplan opgesteld te worden?

Op bovenstaande vragen wordt in hoofdstuk 4 en 5 een antwoord gegeven (zie ook de leeswijzer).

Leeswijzer

De Natuurtoets is als volgt opgebouwd:

- De Natuurtoets begint met de belangrijkste conclusies gedestilleerd uit de resultaten van voorliggende Natuurtoets;
- Hoofdstuk 1 geeft de aanleiding van de Natuurtoets en het planvoornemen;
- Hoofdstuk 2 beschrijft beknopt het wettelijk kader;
- Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op de methodiek van de Natuurtoets;

- Hoofdstuk 4 beschrijft het gebied en gaat in op de ecologische waarden en de beschermde soorten en gebieden in (de omgeving) van het projectgebied;
- Hoofdstuk 5 toetst het plan aan de Wet natuurbescherming en het NNB.

2 Wettelijk kader Wet natuurbescherming

Dit hoofdstuk beschrijft het wettelijk kader van de soortenbescherming (paragraaf 2.2) en de gebiedsbescherming (paragraaf 2.3) relevant voor voorliggende Natuurtoets. In paragraaf 2.4 wordt de vervolgprocedure aangegeven bij een overtreding van verbodsbepalingen.

2.1 Algemeen

De Wet natuurbescherming (hierna Wnb) heeft per 1 januari 2017 de Boswet, Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 vervangen. De Wnb regelt de bescherming van Natura 2000-gebieden, bescherming van soorten en de bescherming van houtopstanden.

Naast bescherming vanuit de Wnb, zijn er ook gebieden die planologisch beschermd zijn. Het betreft het 'Natuurnetwerk Nederland' (hierna NNB). De bescherming van het NNB verloopt via het ruimtelijke ordeningsrecht (Barro, bestemmingsplannen) en niet via de natuurwetgeving.

2.2 Soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. Het gaat om de volgende drie categorieën:

1. soorten van de Vogelrichtlijn;
2. soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn;
3. 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

De verbodsbepalingen en ontheffingsgronden voor de eerste twee categorieën komen rechtstreeks uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. De derde categorie vindt zijn oorsprong in de nationale wetgeving. Bij voorliggende toetsing wordt tevens beoordeeld of soorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn in het projectgebied. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt tussen jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4) en mogelijk jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Soorten van de Vogelrichtlijn
Voor Vogelrichtlijnsoorten is het verboden om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen. Dit laatste verbod geldt niet voor een aantal vogelsoorten, indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding en het nest zelf zijn functionaliteit behoudt (zie artikel 3.1 in tekstkader in de bijlage).

Soorten van de Habitatrichtlijn
Voor soorten van artikel 3.5 (Habitatrichtlijn, Bern en Bonn) is het eveneens verboden om in het wild levende dieren en planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen. Voortplantings- of rustplaatsen mogen niet beschadigd of vernield worden. Daarnaast geldt er een verbod op om planten behorend bij artikel 3.5 te plukken, verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen. In tegenstelling tot de Vogelrichtlijnsoorten in artikel 3.1, mogen dieren behorend bij artikel 3.5 niet

opzettelijk verstoord worden, ook niet als er geen wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Daarbij dient opgemerkt te worden dat een aantal vogelsoorten ook vallen onder artikel 3.5 en daarom niet verstoord mogen worden (zie ook tabel E in de bijlage).

Andere soorten
Naast de Europees aangewezen beschermde flora en fauna, is er in Nederland ook een Nationale soortenlijst gemaakt die niet gedekt wordt door de Vogel- en Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern of Verdrag van Bonn. Deze soorten zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb, zie ook Bijlage 1 tabel C en D van voorliggende rapportage. Voor soorten in bijlage A geldt een verbod op opzettelijk doden of vangen van dieren, opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- of rustplaatsen van dieren. Voor soorten in bijlage B geldt een verbod op opzettelijk plukken, verzamelen, afsnijden, vernielen en ontwortelen van planten. In tegenstelling tot artikel 3.1 en 3.5, is verstoring van deze soorten toegestaan.

Indien bij het voornemen gestelde verboden in artikel 3.1, 3.5 of 3.10 worden overtreden, dient gewerkt te worden conform een gedragscode. Biedt een gedragscode geen oplossing, dan is het mogelijk om een ontheffing aan te vragen bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt. De grond waarop een ontheffing mogelijk is, verschilt per categorie. Zie de Bijlage voor een uitgebreide toelichting.

Beleidsregels soorten provincie Noord-Brabant
In provincie Noord-Brabant zijn aanvullend op de soorten beschermd in de Habitatrichtlijn en de ‘andere soorten’ (genoemd in artikel 3.10, bijlage A en bijlage B van de Wnb) een aantal soorten uit artikel 3.10 niet vrijgesteld. Het betreft de bunzing, hermelijn en wezel (gezamenlijk bekend als de kleine marterachtigen).

2.3 Gebiedsbescherming

2.3.1 Natura 2000

Natura 2000-gebieden zijn natuurgebieden van groot internationaal belang. Deze gebieden zijn aangewezen onder de Europese Habitat- en/of Vogelrichtlijn. Voor de gebieden en de daarbij aangewezen soorten en habitattypen zijn instandhoudingsdoelstellingen opgesteld. Een activiteit mag niet leiden tot significant negatieve effecten op deze doelen of tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken. Indien op voorhand significante effecten niet uitgesloten kunnen worden dient een Passende beoordeling opgesteld te worden.

2.3.2 Natuurnetwerk Nederland (Natuurnetwerk Brabant)

Het Natuurnetwerk Nederland is een stelsel van ecologisch hoogwaardige natuurgebieden; de Natura 2000-gebieden maken daar deel van uit. Naast de Natura 2000-gebieden bevat het NNN ook overige leefgebieden van soorten en – om isolatie te voorkomen - gebieden die een verbinding vormen tussen natuurgebieden. Het NNN is onderdeel van het actieve beleid om bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. De natuurgebieden die behoren tot het NNN en hun functies worden planologisch beschermd, hier geldt het ‘nee, tenzij’- principe. De planologische bescherming betekent in het kort dat geen nieuwe bestemmingen worden toegestaan die per saldo leiden tot een significante aantasting van de oppervlakte, de kwaliteit en de samenhang van het NNN. Hieraan wordt getoetst bij de

verlening van een omgevingsvergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).

In de provincie Noord-Brabant is de NNN bekend als Natuurnetwerk Brabant (NNB). Deze benaming wordt in de rest van de rapportage aangehouden.

2.3.3 Bescherming van houtopstanden

De Wet natuurbescherming (Wnb) geeft invulling aan de bescherming van houtopstanden die tot aan 1 januari 2017 vielen onder bescherming van de Boswet. De bescherming is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wnb. De Provincie is het bevoegd gezag. De bescherming betreft de houtopstanden die zijn gelegen buiten de bebouwde kom Wnb en die een oppervlakte hebben van meer dan 1.000 m^2 (0,1 hectare) of bestaan uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. De Wnb doet geen uitspraken over houtopstanden die zijn gelegen binnen de bebouwde kom of met kleinere oppervlakte dan 1.000 m^2.
Bescherming van dergelijke houtopstanden is een taak van de gemeentelijke overheid.
De wet geldt niet voor:

a) Houtopstanden op erven of in tuinen;
b) Fruitbomen of windschermen om boomgaarden;
c) Naaldbomen bedoeld als kerstbomen indien niet ouder dan 20 jaar;
d) Kweekgoed;
e) Uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
f) Het dunnen van een houtopstand;
g) Het uit populieren, wilgen, essen of elsen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van biomassa (onder specifieke voorwaarden).

Voor houtopstanden groter dan 1.000 m^2 is veelal sprake van overlap met de gemeentelijke Algemene Plaatselijke Verordening (APV). De mate van overlap kan per gemeente verschillen en is dus maatwerk. Toetsing aan de APV valt buiten de scope van de Natuurtoets.
Voor houtopstanden die zijn beschermd in de Wnb geldt een meldingsplicht bij voorgenomen velling, en in principe tevens een herplantplicht. Herplant wordt in principe ter plekke ingevuld. Onder voorwaarden kan herplant ook elders worden gerealiseerd.

3 Methodiek

Dit hoofdstuk beschrijft de methodiek die gehanteerd wordt tijdens het bureauonderzoek (paragraaf 3.2) en gedurende het terreinbezoek (paragraaf 3.3) van voorliggende Natuurtoets. In paragraaf 3.4 wordt aangeduid hoe deze gegevens leiden tot een conclusie.

3.1 Algemeen

Het onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en ligging van beschermde gebieden is opgebouwd uit twee onderdelen:

1. Bureaustudie naar waarnemingen van beschermde soorten uit het (recente) verleden en ligging van beschermde gebieden in de invloedsfeer van het plan;
2. Terreinbezoek naar de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten.

3.2 Bureauonderzoek

Afbakening beschermde soorten

In het bureauonderzoek wordt specifiek gekeken naar soorten uit de Vogelrichtlijn (artikel 3.1), soorten van de Habitatrichtlijn (artikel 3.5) en 'andere' beschermde soorten (artikel 3.10). Bij vogels zal met name speciale aandacht geschonken worden aan soorten die in het projectgebied een essentieel leefgebied kunnen hebben. Voorgenoemde soorten zijn in Nederland zeldzaam of hebben een Europese bescherming (Habitatrichtlijn bijlage IV-soorten, bijlage II Verdrag van Bern en bijlage I Verdrag van Bonn) en moeten worden getoetst op voorkomen en het projecteffect. Treden effecten op, of worden verbodsbepalingen overtreden, dan zijn er maatregelen nodig om deze effecten te voorkomen, verzachten of te compenseren om te voldoen aan de Wnb.

Een aantal soorten is door de provincies vrijgesteld en zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen (zie tabel B en C in de bijlage). Deze zijn niet meegenomen in deze toetsing. Deze soorten zijn zodanig algemeen in de provincie dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komt bij het voorliggende project. Wel geldt de algemene zorgplicht. Door het uitvoeren van een aantal zorgplicht gerelateerde maatregelen, wordt voldaan aan de zorgplicht en kan de gunstige staat van instandhouding worden gegarandeerd. Hierbij kan gedacht worden aan het rekening houden met de kwetsbare seizoenen van deze soorten en de manier van werken (zoals het aanhouden van vaste rijroutes en het zorgen voor vluchtmogelijkheden voor de soorten).

Bronnen

Om een beeld te krijgen van de verspreiding en (mogelijk) voorkomen van beschermde soorten in en rond het projectgebied, is de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) geraadpleegd. Hierbij is nagegaan of er in de periode 2016-2021 beschermde soorten zijn aangetroffen in of nabij het projectgebied. Daarnaast zijn indien relevant ook regionale bronnen en atlassen gebruikt. Deze atlassen maken veelal gebruik van atlasblokken (5 x 5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom betrekking op de regio en niet specifiek op het projectgebied. Aan de hand van de resultaten van de bureaustudie is een inschatting gemaakt of de betreffende soorten in het projectgebied voor zouden kunnen komen.

Naast de bronnen met soortinformatie, is voor het bepalen van de ligging van beschermde gebieden gebruik gemaakt van de gebiedendatabase op de website van het Ministerie van EZK of provinciale digitale atlassen. Om inzicht te krijgen in de ligging van het projectgebied t.o.v. van het NNB is de provinciale website geraadpleegd.

3.3 Terreinbezoek

Naar aanleiding van de uitkomsten van voorgenoemde bureaustudie is middels een terreinbezoek bepaald in hoeverre de aanwezigheid van beschermde soorten aannemelijk gesteld kan worden op basis van aanwezig geschikt habitat. Naast directe waarnemingen kan dan aan de hand van de aangetroffen biotopen een beeld worden geschetst van de verwachte aanwezige beschermde soorten. Dit is noodzakelijk omdat enkele seizoensgebonden soorten flora en fauna mogelijk niet kunnen worden waargenomen. Aan de hand van het aangetroffen biotoop en habitatvoorkeur(en) kunnen echter wel indicaties worden gegeven van het mogelijk voorkomen van deze soorten op de locatie. Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopenonderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten opgetekend.

Het dijktraject Weimeren is onderzocht tussen de beide teensloten en 50 meter richting de Mark vanaf de binnendijkse teensloot. Daarnaast wordt de directe omgeving binnen de invloedsfeer bekeken. Er wordt geen boominventarisatie uitgevoerd, maar de bomen worden wel op naam gebracht en onderzocht op aanwezigheid van beschermde fauna.

Op 26 maart 2021 is rond 10:00 uur het terreinbezoek uitgevoerd door een deskundig ecoloog van Antea Group. De weersomstandigheden waren deels bewolkt, een stevige wind en met een temperatuur van circa 10°C.

3.4 Effectbeoordeling en advies vervolgtraject

Aan de hand van de bevindingen uit het bureauonderzoek en de resultaten van het verkennend terreinbezoek kan worden bepaald of het plan uitvoerbaar is, of een vervolgonderzoek nodig is om beschermde soorten uit te sluiten en om te bepalen wat de effecten zijn. Tevens kan worden geadviseerd over de te volgen procedure inzake de natuurwetgeving.

4 Resultaten

In paragraaf 4.1 wordt allereerst een gebiedsbeschrijving van het projectgebied gegeven. Vervolgens wordt in paragraaf 4.2 in gegaan op de resultaten van de in het gebied aanwezige of verwachte beschermde soorten (uiteenzetting van de resultaten van de bureaustudie en het terreinbezoek), waarna in paragraaf 4.3 de ligging van gebieden beschermd in het kader van de Wet natuurbescherming en het NNB in de omgeving van het projectgebied aangegeven wordt.

4.1 Gebiedsbeschrijving

Het projectgebied is gelegen ten noorden van Etten-Leur (gemeente Etten-Leur) en Prinsenbeek (gemeente Breda) en ten zuiden van de Mark, grenzend aan de polder Weimeren. De dijk zelf bestaat hoofdzakelijk uit korte vegetatie. De aangrenzende binnendijkse percelen bestaan hoofdzakelijk uit weiland, een deel bestaat uit natuurgebied (genaamd 'Briel' en 'Weimeren'). De buitendijkse percelen bestaan hoofdzakelijk uit landbouwgrond dat hoofdzakelijk voor gewassen wordt gebruikt, en een aantal weilandpercelen. Aan de westelijke en oostelijke kant, bij de Zeedijk, Halseweg en Nieuwveerweg, zijn bomenlanen aanwezig.
De noordelijke teensloot tussen de Halseweg en Polderweg bestaat uit een bredere watergang, waar ook jonge bomen, struikgewas en rietkragen aanwezig zijn. Het meest oostelijke deel van het projectgebied, grenzend aan de Nieuwveerweg 2, zijn geen watergangen aanwezig en is het projectgebied verruigd en is sprake van ontwikkeling van (bramen)struiken. De overige delen van het projectgebied zijn kwalitatief vergelijkbaar met elkaar en bestaan met name uit korte vegetatie.

Een impressie van het projectgebied is weergeven in Figuur 4.1.

Figuur 4.1. Globale impressie van het projectgebied.

4.2 Beschermde soorten

4.2.1 Resultaten bureauonderzoek

Uit de recente verspreidingsinformatie blijkt dat in of nabij het projectgebied in het verleden diverse beschermde soorten zijn waargenomen (binnen een straal van 2,5 kilometer). Dit betreft de beschermde soorten genoemd in Habitatrichtlijn (bijlage IV onderdeel a en b) en de niet-vrijgestelde 'andere soorten' uit bijlage I (onderdeel a en b) van de Wet natuurbescherming, alsook vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest. De soorten zijn weergegeven in Tabel 4.1.

Tabel 4.1. Overzicht van waargenomen beschermde soorten in de omgeving van het projectgebied (met een straal van 3,5km) die in het NDFF zijn ingevoerd. De soorten zijn in te delen in Habitatrichtlijn (HR), lijsten A en B behorende bij artikel 3.10 en vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest (JRB) en zijn aangegeven met een 'X' (NDFF, 2016-2021).

Soortgroep	Soort	JRB	HR	A/B
Vogels met een jaarrond beschermd nest*	Boomvalk	X		
	Buizerd	X		
	Grote gele kwikstaart	X		
	Havik	X		
	Kerkuil	X		
	Sperwer	X		
	Steenuil	X		
	Wespendief	X		
Zoogdieren	Bunzing			X
Amfibieën	Poelkikker		X	
Reptielen	Geen waarnemingen			
Insecten - Dagvlinders	Geen waarnemingen			
Insecten - Libellen	Geen waarnemingen			
Vissen	Geen waarnemingen			
Planten	Geen waarnemingen			
Overige soortgroepen	Geen waarnemingen			

*Categorie 5: de afweging of er sprake is van een jaarrond beschermd nest uit categorie 5 wordt gemaakt bij de beschrijving van de resultaten van het terreinbezoek (paragraaf 4.2.2).

Op basis van de verspreidingsgegevens van een soort, in combinatie met kennis van de terreingeschiktheid voor deze soorten, is vervolgens nagegaan of het projectgebied een functie vervult voor (onder andere) deze soorten en of effecten aan de orde zijn. De bevindingen worden in paragraaf 4.2.2 uiteengezet.

4.2.2 Resultaten terreinbezoek - ecologische bevindingen

Op basis van het bureauonderzoek en het terreinbezoek wordt per soortgroep ingegaan op de eventuele (kans op) aanwezigheid van beschermde soorten in het projectgebied.

Afbakening relevante soorten
Het projectgebied betreft hoofdzakelijk een dijk, met watergangen en begrenst door weilanden en landbouwgrond. Er zijn geen specifieke biotopen aanwezig in- en rondom het projectgebied die geschikt zijn voor beschermde soorten uit de soortgroepen (watergebonden) zoogdieren, reptielen, planten en overige soortgroepen (kreeftachtigen en weekdieren). Het voorkomen van essentieel leefgebied van deze soorten kan worden uitgesloten, effecten op deze soorten zijn dan ook op voorhand uitgesloten.

De andere soortgroepen worden behandeld: **vogels**, **zoogdieren** (landgebonden en vleermuizen), **amfibieën** en **vissen**.

4.3 Vogels

Soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)
Zoals eerder aangegeven zijn er een aantal vogelsoorten waarvan de broedplaatsen jaarrond beschermd zijn en waarbij verwijdering of aantasting van de vaste rust- en verblijfplaats altijd ontheffing moet worden aangevraagd. Dit zijn de zogenoemde categorie 1 tot en met 4-vogelsoorten (zie Bijlage 1). Een aantal van deze soorten broedt in bomen. In deze Natuurtoets betreft het de boomvalk, buizerd, havik, sperwer en wespendief. De in en rondom het projectgebied aanwezige bomen zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Er zijn in totaal negen nesten in- en naast het projectgebied aangetroffen. Van deze nesten zijn er zeven, waarvan twee in het projectgebied, mogelijk geschikt als jaarrond beschermd (boom)nest. De locaties van de nesten zijn weergeven in Figuur 4.2, foto's van de nesten in Figuur 4.3.

Boomvalk
De wendbaarheid van de boomvalk is gering (Bijlsma *et al*., 1993), waardoor alleen nesten in aanmerking komen die in de kruin van de boom zijn gemaakt en uit voldoende af- en aanvliegmogelijkheden bestaan. De grote voorkeur voor de boomvalk zijn kraaiennesten (Bijlsma *et al*., 1993). De waargenomen nesten zijn geschikt als nestlocatie voor de boomvalk. De aanwezigheid van nesten van de boomvalk kunnen niet worden uitgesloten.

De gevolgen van het voornemen op de boomvalk worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Buizerd
De buizerd is van alle grote roofvogelsoorten het minst kieskeurig betreft nesten (Bijlsma *et al.*, 1993) en kan genoegen nemen met buizerdnesten, kraaiennesten, nesten van andere roofvogels of door zelf nesten te bouwen. Het kan niet worden uitgesloten dat één of meerdere nesten buizerdnesten betreft.

De gevolgen van het voornemen op de buizerd worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Havik
De nesten van de havik zijn onmiskenbaar (Bijlsma *et al*., 1993), al kunnen nieuwbouwnesten vrij klein zijn. Hoewel de nesten relatief klein zijn, kan er niet worden uitgesloten dat er sprake is van een nieuwbouwnest van de havik.

De gevolgen van het voornemen op de havik worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Sperwer
De sperwer bouwt elk jaar een nieuw nest, meestal op een korte afstand van het nest van afgelopen jaar (Bal, 1950). Het nest bestaat uit een simpele constructie van dode takjes die op de zijtakken tegen de hoofdstam worden geplaatst en niet zelden om de stam heen worden gebouwd, al zijn nesten op zijtakken niet uitzonderlijk (Bijlsma *et al.*, 1993). De sperwer is vanaf de dijk roepend waargenomen, uit het natuurgebied Weimeren ten noordoosten van het projectgebied. Het territoriale gedrag toont aan dat er sprake is van een nest in de omgeving, de aanwezigheid van een in gebruikzijnde sperwernest in (de omgeving van) het projectgebied is aangetoond. Zie Figuur 4.2 voor de locatie van de waarneming.

De gevolgen van het voornemen op de sperwer worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Wespendief
De wespendief nestelt meestal is redelijk grote bossen (> 250 ha) met een leeftijd van zeker 40 jaar. Kleinere bossen betreffen vaak landgoedbossen die in de vorige eeuw zijn aangeplant met een gevarieerde bosstructuur bestaande uit loofbomen. De nesten zijn zeer herkenbaar, omdat de rand dik wordt belegd met bladeren en afgebroken twijgen van naald- en loofbomen (Bijlsma *et al.*, 1993). Dit type biotoop komt niet voor in- en rondom de omgeving van het projectgebied. Geen van de nesten toont ook de typische kenmerken van het nest van een wespendief. De aanwezigheid van nesten van de wespendief is uitgesloten.

Figuur 4.2. De locaties van de waargenomen nesten, die mogelijk geschikt zijn als jaarrond beschermd nest en de waarneming van de sperwer. De locatie is een schatting, omdat de sperwer is waargenomen vanaf het projectgebied (onderlaag: Qgis, 2021).

Figuur 4.3. De waargenomen nesten.

Grote gele kwikstaart
De grote gele kwikstaart nestelt langs snelstromende beken in natuurlijke oevers of onder bruggen en aan gebouwen. Dit type biotoop komt niet voor binnen en rondom het projectgebied. De aanwezigheid van nesten van de grote gele kwikstaart zijn uitgesloten.

Kerkuil
De kerkuil is een soort die voorkomt in cultuurland met gras- en bouwlanden die begrensd worden door kruidenrijke akkerranden, houtwallen, heggen of bosjes. Ze worden bijna nooit aangetroffen in bossen. De kerkuil broedt vooral in de hoge, donkere en tochtvrije delen van boerenschuren, kerken, kastelen en torens. De kerkuil broedt tegenwoordig bijna geheel in nestkasten die in deze gebouwen zijn geplaatst. Bij uitzondering broedt de kerkuil ook nog wel eens in een holle boom (BIJ12, 2017a). Zowel het projectgebied als de omgeving rondom het

projectgebied zijn geschikt foerageergebied voor de kerkuil. De waarnemingen van de kerkuil zijn gemaakt op het adres de Brielsedreef 82, met de meest recente waarneming uit maart 2021 (NDFF, 2021). De waarnemingen suggereren dat hier sprake is van een gebruikte nestlocatie. Deze (mogelijke) nestkast ligt op circa 300 meter van het projectgebied, op ruim voldoende afstand van mogelijke verstoringen door werkzaamheden in het projectgebied. Er blijft ook ruim voldoende foerageergebied aanwezig in de omgeving van het projectgebied. Negatieve effecten op de kerkuil zijn uitgesloten. De locatie van de waarneming is weergeven in Figuur 4.4.

Steenuil
De steenuil is sterk verbonden aan het kleinschalige agrarische cultuurlandschap. De steenuil is een uitgesproken standvogel. De steenuil verblijft het hele jaar in zijn territorium. De soort heeft relatief kleine territoria, die tussen de 5 en 30 hectare is (BIJ12, 2017b). Het activiteitsgebied rond de nestplaats is slechts enkele honderden meters. Er zijn waarnemingen (onder andere roepend) bekend op de adressen Brielsedreef 79 en Brielsedreef 82, met de meest recente waarnemingen uit maart 2021 (NDFF, 2021) (locaties weergeven in Figuur 4.4). Onbekend is of er sprake is van één of twee territoria. De dichtstbijzijnde waarneming is op circa 200 meter van het projectgebied. Er is mogelijk sprake van foerageergebied van de steenuil in het projectgebied. Het kan niet worden uitgesloten dat de steenuil actief is binnen het projectgebied.

De gevolgen van het voornemen op de steenuil worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Soorten met mogelijk een jaarrond beschermd nest (categorie 5)
Naast Categorie 1 tot en met 4-soorten zijn er categorie 5-vogelsoorten, waarvan de nesten alleen jaarrond zijn beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Torenvalk
De torenvalk is een roofvogel die met name in agrarisch gebied voorkomt waar voldoende muizen aanwezig zijn. Er zijn twee nestkasten van de torenvalk aangetroffen ten oosten van het projectgebied, op percelen grenzend aan het projectgebied aan de teensloot. De nestkasten zijn beiden in gebruik door twee verschillende paartjes, bij een nestkast is ook een paring waargenomen. Hoewel de nestkasten buiten het projectgebied liggen en deze niet verloren gaan, kunnen de nestkasten door de werkzaamheden verstoort en/of ongeschikt raken. Negatieve effecten op de torenvalk kunnen niet worden uitgesloten. Zie Figuur 4.4 voor de locatie van de nestkasten en Figuur 4.5 voor foto’s van de nestkasten.

De gevolgen van het voornemen op de torenvalk worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Figuur 4.4. Het projectgebied met de kerkuil en steenuil waarnemingen (NDFF, 2021) en de torenvalknestkasten (Onderlaag: Qgis, 2021).

Figuur 4.5. De gebruikte torenvalknestkasten. Linksboven: de zuidelijke nestkast. Rechtsboven: paring bij de noordelijke nestkast. Linksonder: de noordelijke nestkast.

Algemene broedvogels

Soorten zoals de roodborst en winterkoning kunnen broeden in de vegetatie binnen het projectgebied, met name in het struikgewas en de (jonge) bomen in het westelijke deel van het projectgebied. Het kan niet worden uitgesloten dat deze soorten in het projectgebied gaan broeden. Effecten op algemene broedvogels kunnen niet worden uitgesloten.

De gevolgen van het voornemen op algemene broedvogels worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

4.4 Landgebonden zoogdieren

In de omgeving van het projectgebied is de bunzing waargenomen. Echter, omdat (de omgeving van) het projectgebied ook geschikte biotopen bevat voor de hermelijn, wezel en vleermuizen zijn deze soorten ook meegenomen in de resultaten. Omdat de bever in het oosten, ten zuiden van Terheijden actief is, is deze soort ook meegenomen in de resultaten.

Bever

De bever leeft in het overgangsgebied van allerlei zoete wateren en land: moerassen, langs beken, rivieren, meren en kanalen. De aanwezigheid van goed bereikbare bomen en struiken op de oever is een vereiste. Oevers die sterk begraasd worden zijn onaantrekkelijk voor de bever door het verdwijnen van de houtige gewassen, al kan de bever ook kruidenrijke vegetatie eten. Het leefgebied moet wateren bevatten die niet opdrogen of tot de bodem bevriezen. Er zijn geen sporen aangetroffen van de bever, de aanwezigheid van de bever binnen het projectgebied is uitgesloten. Echter, het talud van de dijk is steil genoeg voor de bouw van beverburchten. De bosschages bij Briel en Weimeren bieden ook mogelijkheden voor stil foerageer- en leefgebied, omdat het afgezette natuurgebieden betreft. Er zijn ook verbindingen met de Mark aanwezig. De realisatie van het voornemen om bijna de polder om te vormen tot nieuw natuurgebied (Brabantse Delta, 2019) creëert ook gunstiger biotoop voor de bever. De bever is niet aanwezig in het projectgebied, maar de omgeving is wel geschikt en wordt nog geschikter voor kolonisatie door de bever. Vanwege mogelijke effecten die de werkzaamheden kunnen hebben op de bever, wordt de soort meegenomen in de toetsing.

De gevolgen van de bever op het voornemen worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Bunzing

De bunzing is circa 500 meter ten oosten van het projectgebied waargenomen, in het natuurgebied Rooskensdonk. De soort komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar zijn voorkeur gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Over het algemeen worden de hoogste dichtheden van de bunzing gemeten in waterrijke gebieden. De bunzing kan zijn dieet aanpassen naar de lokaal aanwezige prooidieren, zoals kleine knaagdieren, konijnen, amfibieën en vogels. De watergangen langs de het projectgebied, de weilanden ten noorden van het projectgebied en het projectgebied zelf vormen een geschikt leefgebied voor de bunzing. Ook zijn er tussen de dijk en het natuurgebied Briel twee holen waargenomen die als verblijfplaats kunnen dienen. De aanwezigheid van de bunzing kan niet worden uitgesloten. In Figuur 4.6 zijn de locaties van de holen weergeven, in Figuur 4.7 foto’s van de holen zelf.

De gevolgen van het voornemen op de bunzing worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Hermelijn
De hermelijn komt voornamelijk voor in vochtrijke biotopen, zoals moerassen en vochtige weidevogelleefgebieden waar mogelijke prooidieren zoals de woelrat voorkomen. Ze kunnen zich ook aanpassen aan gebieden waar konijnen voorkomen, die een belangrijke prooi van hermelijnen kunnen zijn. De hermelijn is anders dan de wezel minder afhankelijk van dekking en kan ook in open gebieden jagen. Hermelijnen gebruiken een holle boom, een ruimte tussen rotsen of een verlaten hol als verblijfplaats. Het gebied tussen de Mark en het projectgebied vormt een geschikt leefgebied voor de hermelijn. De hermelijn is ook verder in het oosten in het natuurgebied Rooskensdonk aan de oostelijke kant van de A16 waargenomen. Het betreft waarnemingen van ruim zes jaar geleden, met de dichtstbijzijnde waarneming op circa 600 meter afstand van het projectgebied. De watergangen langs het projectgebied, de weilanden ten noorden van het projectgebied en het projectgebied zelf vormen geschikt leefgebied voor de hermelijn. De aanwezigheid van de hermelijn kan niet worden uitgesloten.

De gevolgen van het voornemen op de hermelijn worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Wezel
Wezels leven bij voorkeur in open, droge natuur- en cultuurlandschap maar verder in veel verschillende biotopen. Meestal in droger gebied dan de hermelijn. Dekking is essentieel voor de wezel, bijvoorbeeld in de vorm van bosschages, houtstapels of heggen. Voldoende dekking, mogelijke verblijfplaatsen (zoals muizenholen en mollenstelsels) en de aanwezigheid van voldoende prooidieren zijn de hoofdeisen die de wezel aan zijn omgeving stelt. Een gebied zonder een van deze elementen betekend dat de wezel niet aanwezig is. Het gebied tussen de Mark en het projectgebied vormt geschikt leefgebied voor de wezel. Het projectgebied zelf biedt ook geschikt leefgebied aan voor de wezel, in de vorm van holen van veldmuizen. De aanwezigheid van de wezel kan niet worden uitgesloten.

De gevolgen van het voornemen op de wezel worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

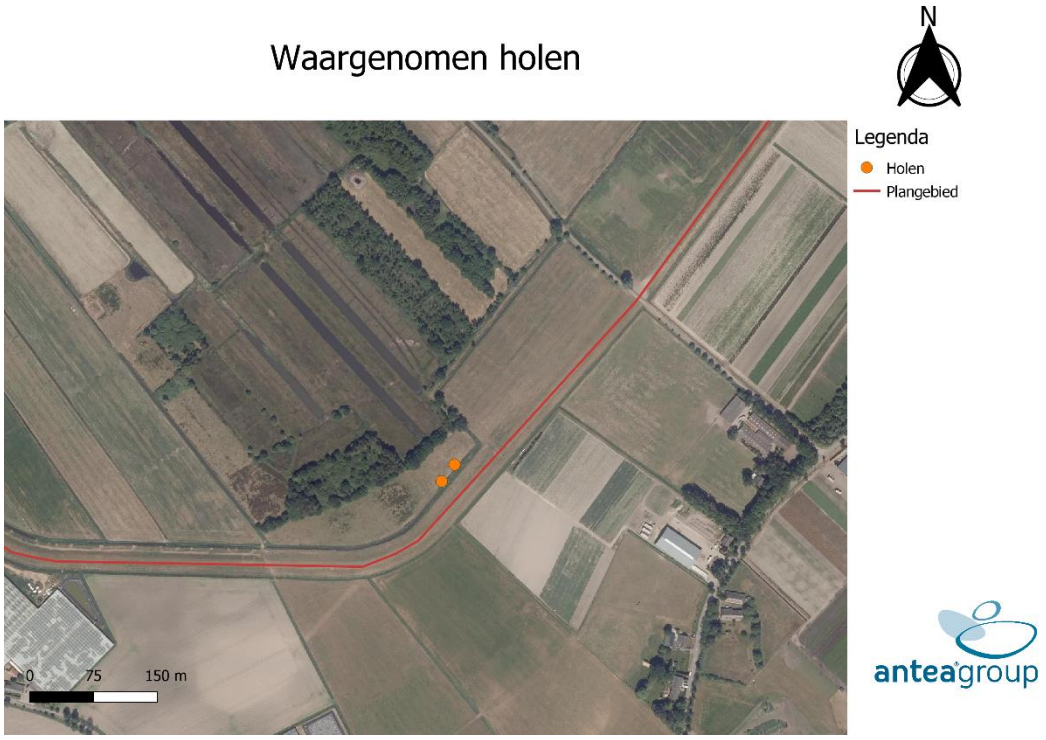

Figuur 4.6. De locaties van de waargenomen holen (onderlaag: Qgis, 2021).

Figuur 4.7. De waargenomen holen.

4.5 Zoogdieren (vleermuizen)

Uit de bureaustudie is gebleken dat een aantal beschermde vleermuissoorten voorkomt in de omgeving van het projectgebied. Gebouwen vormen in zijn algemeenheid in potentie geschikte verblijf- en rustplaatsen voor vleermuizen. Ook vinden bepaalde vleermuissoorten geschikte verblijfplaatsen in bomen.

Vaste rust- en verblijfplaatsen
Er is geen bebouwing aanwezig in het projectgebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen in het projectgebied is uitgesloten. Er zijn bomen aanwezig in- en rondom het projectgebied, deze zijn gecontroleerd op openingen die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats. Deze zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen binnen en rondom het projectgebied is uitgesloten.

Vliegroutes
Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen (zoals bomenrijen en watergangen) als vliegroutes. Binnen en naast het projectgebied zelf zijn een aantal lijnvormige landschapselementen aanwezig. De potentieel meest interessante elementen zijn in het westelijke deel van het projectgebied, met name de bomenrij aan de Halseweg en de Zeedijk aan de westelijke rand van het projectgebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen zijn hier echter al uitgesloten en er zijn betere foerageerlocaties buiten het projectgebied aanwezig. In het oosten van het projectgebied is een bomenlaan aanwezig bij de Nieuwweerweg. Deze bomenlaan creëert een lijnvormig element vanaf de Mark richting het zuiden, en via een andere bomenlaan aan de Essendreef verder richting het zuiden. Het kan niet worden uitgesloten dat er hier sprake is van een vliegroute voor vleermuizen. De locatie van de bomenlaan is weergeven in Figuur 4.8.

Foerageergebied
Het grootste deel van het projectgebied is geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Er zijn echter betere foerageerlocaties aanwezig buiten het projectgebied. De aanwezigheid van essentieel foerageergebied van vleermuizen is uitgesloten.

De gevolgen van het voornemen op vleermuizen worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

Figuur 4.8. De betreffende bomenlaan met mogelijke vliegroute aan de Nieuwveerweg (onderlaag: Qgis, 2021).

4.6 Amfibieën

Poelkikker
De poelkikker is op circa 480 meter ten zuiden van het projectgebied waargenomen. De soort leeft vooral in gebieden met zwak zure, oligotrofe, schone, stilstaande wateren in de landschapstypen bos, heide en hoogveen. De soort heeft een voorkeur voor onbeschaduwde wateren, maar de oeverzone moet goed begroeid zijn. Geschikte wateren voor de poelkikker zijn aanwezig in het natuurgebied Briel, aan de oostelijke kant van het projectgebied. Het kan niet worden uitgesloten dat de poelkikker ook gebruik maakt van de naastgelegen watergangen in het projectgebied.

De gevolgen van het voornemen op de poelkikker worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

4.7 Vissen

Uit de bureaustudie zijn geen beschermde vissoorten naar voren gekomen. Echter, omdat de (omgeving van) het projectgebied ook geschikt biotoop voor de grote modderkruiper bevat, is deze meegenomen in de toetsing.

Grote modderkruiper
De grote modderkruiper komt voor in kleinere, ondiepe stilstaande of langzaam stromende wateren, zoals sloten, vennen, plassen en oude afgesneden meanders. Het biotoop van de grote modderkruiper zijn gebieden met in het algemeen een rijke oever- en onderwatervegetatie. Vaak

is er sprake van een kwelsituatie. Doorgaans hebben de wateren een modderlaag van 10 tot 30 centimeter dik. De binnendijkse watergangen vormen geschikt biotoop voor de grote modderkruiper, het kan niet worden uitgesloten dat de soort aanwezig is binnen het projectgebied.

De gevolgen van het voornemen op de grote modderkruiper worden in Hoofdstuk 5 behandeld.

4.7.1 Samenvatting beschermde soorten

Uit het terreinbezoek is gebleken dat de soorten weergegeven in Tabel 4.2 en die een beschermde status hebben in de Wet natuurbescherming mogelijk voor kunnen komen in het projectgebied. In hoofdstuk 5 wordt nader op deze soorten in gegaan.

Tabel 4.2. Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het projectgebied en de omgeving.

Soort	Beschermingsregime	Aanwezigheid	Toelichting
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Aanwezig	De vegetatie en bomen in het projectgebied bieden geschikte nestlocaties aan.
Buizerd, boomvalk, havik, sperwer	Artikel 3.1	Mogelijk, waargenomen (sperwer)	Zowel naast als in het projectgebied geschikte nestlocaties aanwezig.
Steenuil	Artikel 3.1.	Mogelijk	Potentieel foerageergebied.
Torenvalk	Artikel 3.1	Waargenomen	Nestkasten naast het projectgebied
Bunzing, hermelijn, wezel	Artikel 3.10	Mogelijk	Geschikt leefgebied aanwezig.
Vleermuizen	Artikel 3.5	Mogelijk	Mogelijk vliegroute aanwezig langs de Nieuwveerweg.
Poelkikker	Artikel 3.5	Mogelijk	Geschikt leefgebied aanwezig.
Grote modderkruiper	Artikel 3.10	Mogelijk	Geschikt leefgebied aanwezig.

4.8 Beschermde gebieden

4.8.1 Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebieden

Er zijn twee Natura 2000-gebieden in de omgeving van het projectgebied aanwezig. Het dichtstbijzijnde gebied is Hollandsch Diep op circa 8,5 kilometer, het tweede gebied, de Biesbosch, ligt op een afstand van circa negen kilometer, weergeven in Figuur 4.9.

Natura 2000-gebied Hollandsch Diep is in juli 2013 definitief aangewezen als Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebied. De Toegewezen Habitattypen zijn: Slikkige rivieroevers (H3270), Ruigten en zomen (H6430B) en Vochtige alluviale bossen (H91E0A). Geen van deze Habitattypen zijn stikstofgevoelig.

Natura 2000-gebied Biesbosch is in juli 2013 definitief aangewezen als Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijngebied. De toegewezen Habitattypen zijn: Beken en rivieren met waterplanten (H3260B), Slikkige rivieroevers (H3270), Stroomdalgraslanden (H6120), Ruigten en zomen (H6430A & B), Glanshaver- en vossenstraathooilanden (H6510A & B) en Vochtige alluviale bossen (H91E0A & B). De Habitattypen Stroomdalgraslanden en beide Glanshaver- en vossenstraathooilanden Habitattypen zijn gevoelig voor stikstofdepositie.

Figuur 4.9. Weergave van de Natura 2000-gebieden en de globale ligging van het projectgebied (Aerius Calculator, 2021).

Natuurnetwerk Brabant

Het projectgebied grenst aan de noordelijke kant- en ligt ook geheel binnen NNB. Van west naar oost ligt het projectgebied binnen Bloemdijk (N12.01), Vochtig weidevogelgrasland (N13.01), Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02) en nogmaals Bloemdijk (N12.01) en Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). Een afbeelding is weergeven in Figuur 4.10.

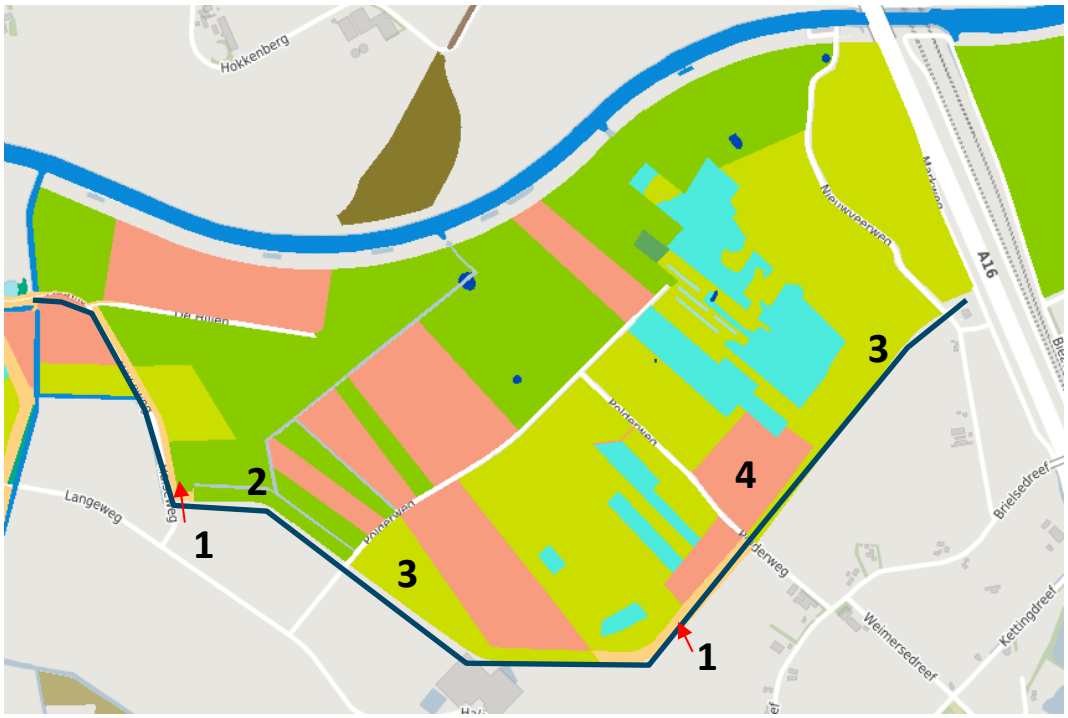

Figuur 4.10. Een weergave van het projectgebied (ten noorden van de zwarte lijn) en NNB. De natuurbeheertypen zijn: 1 – Bloemdijk (N12.01); 2 – Vochtig weidevogelgrasland (N13.01), 3- Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02) .4 betreft percelen met een agrarische functie die nog geen NNB functie zijn toegewezen (provincie Noord-Brabant, 2021).

4.9 Bescherming van houtopstanden

Het projectgebied bevindt zich buiten de bebouwde kom, zodoende is de Bescherming van houtopstanden van toepassing. De bomen aan de Nieuwveerweg en de bomen bij de Zeedijk vlakbij het gemaal Hille zijn onderdeel van bomenlanen die uit meer dan 20 bomen bestaat. Hierdoor is de Bescherming van de houtopstanden van toepassing.

5 Toetsing

In paragraaf 5.1 is de effectbepaling van het project gegeven. In paragraaf 5.2 worden de werkzaamheden getoetst aan de soortenbescherming (Wnb). Indien vervolgstappen aan de orde zijn, is dit aangeven in een tekstkader. In paragraaf 5.3 wordt het project getoetst aan het beschermingsregime van het NNB-gebied en de Wet natuurbescherming (Wnb).

5.1 Toetsing effect op beschermde soorten

In onderstaande paragrafen worden de effecten getoetst op de soort(groep)en die mogelijk voorkomen binnen de invloedsfeer van de voorgenomen ontwikkeling. Uit de bureaustudie in combinatie met het terreinbezoek is gebleken dat verschillende soorten uit de groepen vogels en zoogdieren mogelijk voorkomen in het projectgebied.

5.1.1 Vogels

Algemene broedvogels
Alle in gebruik zijnde nesten van vogelsoorten in Nederland zijn beschermd onder de Wet natuurbescherming (artikel 3.1 en 3.5). Met de meeste broedvogels kan in het algemeen relatief eenvoudig rekening worden gehouden door werkzaamheden niet uit te voeren in de broedtijd (circa maart tot en met juli[1]) en indien concrete broedgevallen aanwezig zijn. Op deze wijze (en wanneer de soorten uit artikel 3.5 kunnen uitwijken naar alternatief leefgebied) zijn geen belemmeringen vanuit de Wet natuurbescherming aan de orde.

Zo kunnen in het projectgebied in de aanwezige vegetatie nesten gebouwd worden door (algemeen voorkomende) soorten. Indien nesten aanwezig zijn mogen deze tijdens de broedperiode (en wanneer deze in gebruik zijn) niet verwijderd of verstoord worden.

Het is voorgenomen om het werk uit te voeren in de periode april 2022 tot en met oktober 2022 en in de periode april 2023 tot en met oktober 2023 uit te voeren. Dit valt binnen het broedseizoen van vogels. Effecten op broednesten kunnen worden voorkomen door vóór het broedseizoen het projectgebied ongeschikt te maken. Mocht dit niet mogelijk zijn dan dient er ter plekke ecologische begeleiding plaats te vinden, door vooraf aan de werkzaamheden het projectgebied te laten controleren te worden op de aanwezigheid van broedvogels door een erkend ecoloog. Indien vastgesteld wordt dat er sprake is van actuele broedgevallen binnen het projectgebied dan worden locatie specifieke maatregelen voorgesteld en/of wordt het projectgebied niet vrijgegeven en dienen de werkzaamheden uitgesteld te worden tot nadat het nest niet meer in gebruik is.

Jaarrond beschermde nesten (buizerd, boomvalk, havik, sperwer)
Er zijn naast het in het projectgebied meerdere grote(re) nesten aanwezig. Als gevolg van het voornemen worden deze nesten mogelijk verstoord of verwijderd. Nader onderzoek kan uitsluiten of er daadwerkelijk sprake is van jaarrond beschermde nest(en) van soorten die

1 Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

nestelen in bomen, zoals de buizerd (zie Tekstkader 5.1) en of er sprake is van een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Tekstkader 5.1. Nader onderzoek naar jaarrond beschermde nesten.

Nader onderzoek jaarrond beschermde nesten
Nader onderzoek naar jaarrond beschermde roofvogelnesten van de buizerd bestaat uit 2 tot 4 gerichte terreinbezoeken in de periode maart tot en met half mei (met een minimale periode van 10 dagen tussen de bezoeken) (BIJ12, 2017c). Overigens kan het daadwerkelijke broeden van de buizerd plaatsvinden van half maart tot en met augustus, maar het exacte moment is afhankelijk van onder andere de weersomstandigheden en kan per broedpaar verschillen. Om ook te voldoen aan de broedperiodes van de boomvalk, wordt het aanbevolen om minimaal 4 gerichte terreinbezoeken uit te voeren. De havik en de sperwer vallen onder dezelfde periode als de buizerd, de boomvalk tussen mei en juni.

Steenuil
Hoogstwaarschijnlijk is er minimaal één steenuilnest aanwezig bij de Brielsedreef 79 en/of 82. De dichtstbijzijnde waarneming van de steenuil is op circa 200 meter afstand van het projectgebied. Deze afstand valt buiten het kernterritorium van de steenuil (BIJ12, 2017b). Het kan niet worden uitgesloten dat de soort foerageert binnen het projectgebied, maar de steenuil is voor het behouden van het territorium hier niet afhankelijk van en heeft ruim voldoende foerageermogelijkheden langs de Brielsedreef en omgeving. Er zijn geen verdere acties noodzakelijk ten behoeve van de steenuil.

Torenvalk
Er zijn twee nestkasten van de torenvalk aanwezig naast het projectgebied. De torenvalk kent een matig ongunstige staat van instandhouding en de landelijke populatie is sinds 1990 met circa de helft afgenomen (Sovon, 2021). Echter, in de omgeving van het projectgebied is ruim voldoende geschikt leefgebied met potentiële nestlocaties aanwezig voor de torenvalk, waardoor met de aanwezigheid van torenvalknesten in deze regio geen sprake is van jaarrond beschermde nesten.

Beide kasten zijn in gebruik door twee verschillende koppeltjes. Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, kan verstoring van de torenvalken niet worden uitgesloten. Er zijn twee mogelijke keuzes:

1. *Verplaatsen van de nestkasten*
   De kasten kunnen buiten het broedseizoen (maart – augustus) op een afstand van het projectgebied worden verplaatst, om verstoring door de werkzaamheden te voorkomen. De kasten kunnen 50 à 75 meter richting het zuidoosten worden verplaatst. Dit dient in overleg met de eigenaren van de percelen plaats te vinden;

2. *Starten van de werkzaamheden vóór het broedseizoen*
   Een andere mogelijkheid is om de werkzaamheden op de aangrenzende locaties te starten voor het broedseizoen (tussen maart en mei) van de torenvalk begint. De torenvalken kunnen dan kiezen om de nestkasten nogmaals te gebruiken of om voor dat jaar elders een ander nest te gebruiken.

5.2 Zoogdieren

Bever

De bever is vermeld in artikel 3.5, evenals Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Tijdens het terreinbezoek is de aanwezigheid van de bever in het projectgebied uitgesloten. De bever is ook sporadisch aanwezig in de regio, met één bekende burcht in de Molenpolder ten zuiden van Terheijden (communicatie WSBD). Omdat er meer potentiële geschikte leefgebieden in de omgeving van de Mark aanwezig zijn, is kolonisatie van het projectgebied op de korte termijn uitgesloten. Het is echter niet ondenkbaar dat de bever op de midden- lange termijn de polder Weimeren bereikt, zeker na realisatie van het project Deelgebied Weimeren – Noordrand Midden. In dit project wordt bijna de hele polder wordt omgevormd tot nieuw natuurgebied dat zeer geschikt biotoop zal vormen voor de bever. Het kan niet worden uitgesloten dat de bever het projectgebied geschikt acht voor de aanleg van burchten. De aanleg van burchten kan worden voorkomen door in het ontwerp maatregelen te treffen die graverij van de bever voorkomen, zoals de aanleg van een flauw talud of het verwerken van een constructie zoals rasters in de dijk, waardoor graven voor de bever niet mogelijk is.

Kleine marterachtigen

De kleine marterachtigen staan vermeld op onderdeel A, behorende bij artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Voor de soorten vermeld op onderdeel A geldt dat het verboden is de soorten opzettelijk te doden of te vangen (art 3.10, lid 1), ook is het verboden vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen (art 3.10, lid 2). Er is echter geen sprake van een verbod op verstoring van de soorten (in tegenstelling tot onder art 3.1 en 3.5 beschermde soorten).

Het kan niet worden uitgesloten dat er sprake is van verblijfplaatsen en leefgebied van kleine marterachtigen binnen het projectgebied. Door de werkzaamheden kunnen verblijfplaatsen, foerageergebied en verbindende elementen tussen leefgebieden/populaties belemmerd, geschaad of vernietigd worden. Ook verlies van leefgebied kan leiden tot het ongeschikt raken van verblijfplaatsen en zijn daarmee ook beschermd. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van de soorten in het projectgebied kan aanduiden of er daadwerkelijk sprake is van de aanwezigheid van de bunzing, hermelijn en/of de wezel. Zie Tekstkader 5.2).

Tekstkader 5.2. Nader onderzoek kleine marterachtigen.

Nader onderzoek naar de bunzing, hermelijn en de wezel (Bouwens, 2017)
In de Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming zijn verschillende methoden voor het waarnemen van de bunzing, hermelijn en de wezel.

De jiggler is een thee-ei met lokaas. Gericht naar de jiggler is een cameraval, die alle activiteit in de buurt van de jiggler registreert. Deze methode is toepasbaar op de bunzing.

De Mostela is een box waardoor een pvc buis doorheen gaat. In de box is een cameraval gepositioneerd die alles waarneemt dat door de pvc buis loopt. Deze methode is toepasbaar op de hermelijn en de wezel.

De Struikrover bestaat uit een grote, schuin afgezaagde pvc buis waarin een cameraval aan een plank is bevestigd. Voorin het plankje is een blikje sardines aanwezig. In het blikje wordt een gaatje geprikt, waardoor de geur van sardines zich over het gebied verspreid. Dit lokt de aandacht van dieren in de omgeving, die op onderzoek uit gaan. Zodra ze aan het blikje ruiken worden zij geregistreerd door de cameraval in de struikrover. Deze methode is toepasbaar op alle marterachtigen.

De onderzoeksperioden zijn verdeeld tussen de kwetsbare periode (maart tot september, 6 weken onderzoek) en buiten de kwetsbare periode (vanaf september tot maart: 12 weken). De meest effectieve periode voor het uitvoeren van nader onderzoek naar kleine marterachtigen is tijdens de kwetsbare periode. Antea Group adviseert daarom om in deze periode onderzoek naar kleine marterachtigen uit te voeren.

Vleermuizen

Vleermuizen staan vermeld op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vallen onder de bescherming van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming.

Vliegroutes

De bomenlaan aan de Nieuwveerweg vorm naar verwachting een vliegroute voor vleermuizen. Vliegroutes zijn beschermd indien deze van essentieel belang zijn voor het voortbestaan van verblijfplaatsen.

Naar verwachting worden vijf bomen die in- of grenzen aan het projectgebied gerooid. Hierdoor ontstaat een gat van circa 30 meter. Het Kennisdocument van de gewone dwergvleermuis hanteert dat er geen gat groter dan 5 meter mag ontstaan (BIJ12, 2017d). Er zijn in de directe omgeving geen alternatieve vliegroutes beschikbaar. Indien er sprake is van een (essentiële) vliegroute van vleermuizen, kan het voornemen negatieve effecten hebben op de lokale vleermuispopulaties. Door het uitvoeren van onderzoek naar de functie van de bomenlaan kan worden uitgesloten of er daadwerkelijk sprake is van een vliegroute van vleermuizen. In Tekstkader 5.3 is omschreven hoe onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen wordt uitgevoerd.

Tekstkader 5.3. Nader onderzoek vleermuizen.

Nader onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen (NGB *et al.*, 2021)
In het Protocol voor vleermuisinventarisaties (2021) is beschreven hoe onderzoek naar vliegroutes van vleermuizen moet worden uitgevoerd. Voor de gewone dwergvleermuis, de meest voorkomende soort in Nederland, moet onderzoek plaats vinden tussen 15 april en 15 oktober, na zonsondergang of voor zonsopkomst, waarbij er minimaal tweemaal twee uur onderzoek moet worden uitgevoerd – waarvan één tijdens de kraamperiode. Er moet een periode van minimaal 8 weken tussen de twee onderzoeken liggen. Onderzoek naar vleermuizen wordt uitgevoerd door middel van batdetectors of batloggers.

5.2.1 Amfibieën

Poelkikker

De poelkikker staat vermeld op bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vallen onder de bescherming van artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming. Er is sprake van voortplantingswateren van de poelkikker, in polder Weimeren (mededeling Staatsbosbeheer). Het kan niet worden uitgesloten dat als gevolg van de werkzaamheden voortplantingswater van de poelkikker wordt aangetast. Nader onderzoek naar de poelkikker dient uitgevoerd te worden volgens het Soortinventarisatieprotocol (NGB, 2017) om te bepalen of de soort voorkomt, beschreven in Tekstkader 5.4.

Tekstkader 5.4. Nader onderzoek poelkikker.

Nader onderzoek naar de poelkikker (NGB, 2017)
Volgens het protocol worden er, voor het aantonen of uitsluiten van voortplantingsbiotoop, minimaal twee bezoeken uitgevoerd tussen mei en juli. Er moeten minimaal 10 dagen tussen de bezoeken liggen en de onderzoeken mogen pas vanaf een uur voor zonsondergang starten. Er wordt hierbij gedetermineerd op basis van geluid.

5.2.2 Vissen

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper staat vermeld op onderdeel A, behorende bij artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Bij werkzaamheden in de teensloten wordt mogelijk leefgebied van de grote modderkruiper aangetast. De soort is beperkt aangetroffen in polder Weimeren (mededeling Staatbosbeheer). De aanwezigheid van de grote modderkruiper kan worden aangetoond door het uitvoeren van eDNA onderzoek. Een omschrijving van het onderzoek is weergeven in Tekstkader 5.5.

Tekstkader 5.5. Nader onderzoek grote modderkruiper.

Nader onderzoek door middel van eDNA naar de grote modderkruiper
Voor het uitvoeren van onderzoek naar de grote modderkruiper, worden er monsters verzameld. Na filtering van de monsters worden deze opgestuurd naar een laboratorium voor analyse. Uit de analyse komt naar voren of de grote modderkruiper afwezig is of lokaal/ter plekke aanwezig is.

5.3 Effecten op beschermde gebieden

5.3.1 Effecten op Natura 2000-gebieden

Uit de bureaustudie blijkt dat op circa 8,5 kilometer het Natura 2000-gebied Hollandsch Diep ligt en op circa negen kilometer de Biesbosch. Deze Natura 2000-gebieden zijn door het ministerie van EZK aangewezen als Natura 2000-gebied op grond van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Aanwijzing tot Natura 2000-gebied vindt plaats op basis van het voorkomen van specifieke soorten en/of habitattypen. Voor deze soorten en habitattypen worden doelen benoemd met betrekking tot aantal, oppervlakte en kwaliteit van het habitat of leefgebied, de zogenaamde instandhoudingsdoelen. Door de afstand kunnen meerdere verstoringsfactoren zoals ruimtebeslag worden uitgesloten. Echter, vanwege de ligging en omvang van het voornemen ten opzichte van het Natura 2000-gebied kan er sprake zijn van verzuring en vermesting door een toename in stikstofdepositie. In het Hollandsch Diep zijn geen stikstofgevoelige Habitattypen aanwezig. De Biesbosch heeft wel Habitattypen die gevoelig zijn voor stikstofdepositie. Als gevolg van de uitvoering van het plan kunnen mogelijk negatieve effecten op het Natura 2000-gebied Biesbosch optreden. Het uitvoeren van een AERIUS-berekening is noodzakelijk om de mogelijke invloed door het voornemen op het Natura 2000-gebied te bevestigen of uit te sluiten.
De AERIUS berekening wordt momenteel separaat uitgevoerd.

5.3.2 Effecten op het Natuurnetwerk Nederland (NNB)

Voor wat betreft de NNB is bij directe en externe aantasting in Noord-Brabant sprake van vervolgstappen, waaronder compensatie. In het projectgebied zijn diverse beheertypen aanwezig. Binnen het projectgebied liggen drie verschillende natuurbeheertypen: Bloemdijk (N12.01), Vochtig weidevogelgrasland (N13.01), Kruiden- en faunarijk grasland (N12.02). Aantasting van de natuurbeheertypen die binnen het projectgebied liggen zal aan de orde zijn door de werkzaamheden in het projectgebied. Uit de ambitiekaart (provincie Noord-Brabant, 2021) blijkt dat de ambitie bestaat om bijna de hele polder Weimeren om te vormen tot een natuurgebied. Bijna het gehele projectgebied krijgt hierbij een nieuwe natuurbeheertype, namelijk Ruigteveld (N12.06). Het besluit hiervoor is genomen in september 2020 (provincie Noord-Brabant, 2021). De ambitiekaart is weergeven in Figuur 5.1.

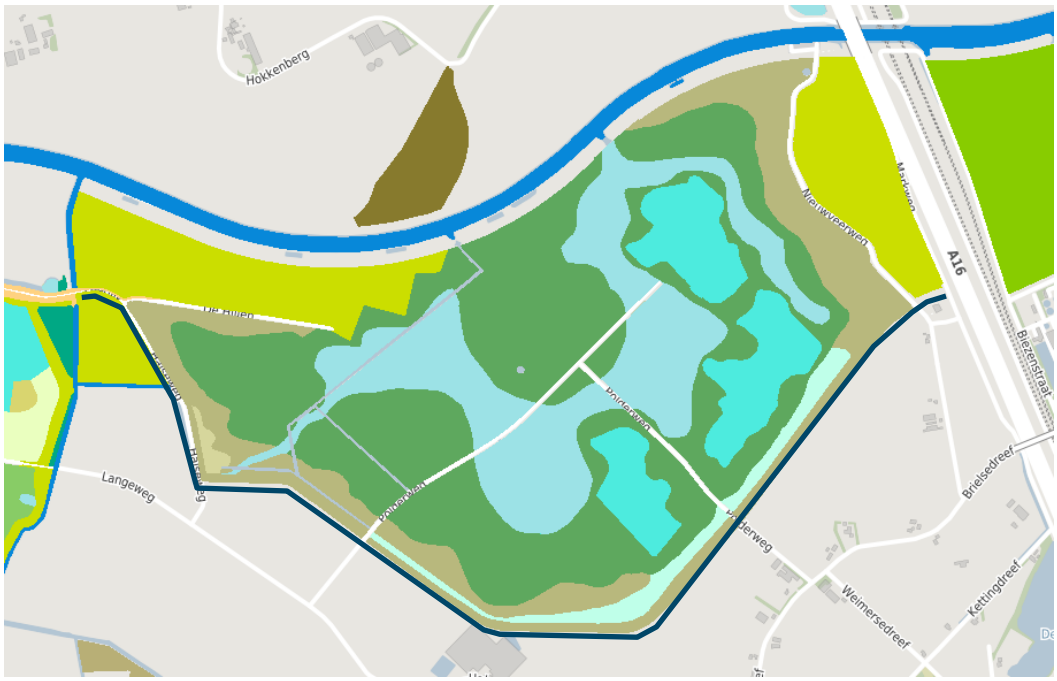

Figuur 5.1. De ambitiekaart in en rondom het projectgebied (ten noorden van de donkerblauwe lijn) (provincie Noord-Brabant, 2021).

De verandering van het Natuurbeheertype is onderdeel van het project Deelgebied Weimeren – Noordrand Midden. Het WSBD, de provincie Noord-Brabant en Staatsbosbeheer zijn hier voornemens om een robuust natuurgebied te realiseren, bestaande uit moeras en waterplassen. Het gebied blijft de waterbergingsfunctie behouden, om wateroverlast in stedelijk gebied te voorkomen. Het project is ingedeeld in twee fases, waarbij momenteel de werkzaamheden worden uitgevoerd voor Fase 1. De inrichtingsplannen van Fase 1 zijn op de volgende pagina weergeven in Figuur 5.2.

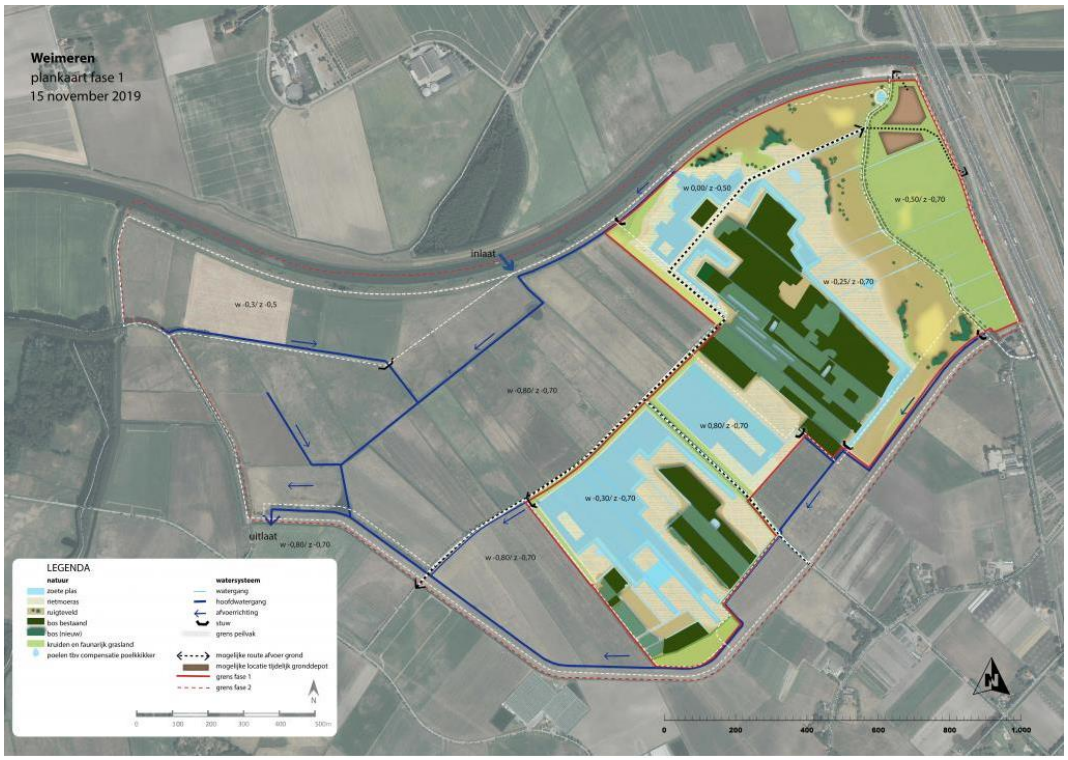

Figuur 5.2. De inrichting van Fase 1 in de polder Weimeren. De rode lijn is bijgevoegd om het projectgebied aan te geven (Brabantse Delta, 2019).

Het projectgebied vormt onderdeel van het project. Er is hier geen sprake van ruimtebeslag, na realisatie van het voornemen kan het beheertype van NNB zich weer ontwikkelen, waardoor er geen sprake is van herbegrenzing van het NNB. Het natuurbeheertype wijzigt dus voor het grootste deel van het projectgebied, maar netto gaat er geen NNB verloren.

Alleen het westelijke deel van het projectgebied bij gemaal Hille, B098c, sectie XI west, behoud de oorspronkelijke beheertype Bloemdijk. Na de werkzaamheden kan het NNB gebied herstellen en blijven de wezenlijke kenmerken en waarden behouden. Van ruimtebeslag is geen sprake, waardoor geen sprake is van herbegrenzing van het NNB. In de huidige situatie is het NNB van mindere kwaliteit, door de invloed van de aanwezigheid van de bomen op de dijk. Door het rooien van de bomen verdwijnt de schaduwvorming en nutriënttoename van bladeren. Wanneer het beheertype is hersteld, is hierdoor sprake van een kwalitatieve verbetering. De tijdelijke werkzaamheden hebben geen direct negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de natuurbeheertypen.

De aanwezigheid van NNB binnen het projectgebied vormt geen belemmering voor het voornemen.

5.4 Houtopstanden

Het projectgebied is gelegen buiten de bebouwde kom, hierdoor is voor de meeste houtopstanden sprake van de wettelijke bescherming vanuit de Wet Natuurbescherming.
Het is verboden om geheel of gedeeltelijk houtopstanden te vellen of te doen vellen. In het voornemen worden bomen gerooid die onderdeel vormen van houtopstanden. Het betreft circa vijf bomen langs de Nieuwveerweg. De bomen bij de Zeedijk blijven op verzoek van de gemeente behouden. Bij het vellen van de bomen geldt een herplantplicht. De herplant dient binnen 3 jaar na het rooien van de bomen te zijn gerealiseerd.

6 Bronnen

Bal, C. (1950). De nestbouw van Sperwers, *Accipiter n. nisus* (L.), in Nederland. Ardea **38**: 18-34. Gevonden in: Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels (Bijlsma et al., 1993).

BIJ12 (2017a). Kennisdocument Kerkuil *Tyto Alba*. Versie 1.0, 2017.

BIJ12 (2017b). Kennisdocument Steenuil *Athene noctua*. Versie 1.0, 2017.

BIJ12 (2017c). Kennisdocument Buizerd *Buteo buteo*. Versie 1.0, 2017.

BIJ12 (2017d). Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Versie 1.0, 2017.

Bijlsma, R. G., Blomert, A.M., Van Manen, W., Quist, M. (1993). Ecologische Atlas van de Nederlandse Roofvogels. Schyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem.

Bouwens, S. (2017). Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging.

Brabantse Delta (2019). Deelgebied Weimeren – Noordrand Midden. Gevonden op: https://www.brabantsedelta.nl/deelgebied-weimeren-noordrand-midden

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep. Augustus 2009.

Provincie Noord-Brabant (2021). Natuurbeheerplan.

Vogelbescherming (2021a). De Ransuil.

Vogelbescherming (2021b). De Torenvalk

WSBD (2021). Programma van Eisen ecologische Quickscan kadeverbetering Weimeren.

Sovon (2021). De Torenvalk.

Overig:
Aerius Calculator
Netwerk Groene Bureaus (NGB)
NDFF
Street Smart
Qgis

Bijlagen

Bijlage 1: Wettelijk kader - Wet natuurbescherming

Een van de doelen van de Wnb is de bescherming van inheemse flora en fauna. Vanuit deze wet is bij ruimtelijke ingrepen de initiatiefnemer verplicht op de hoogte te zijn van de mogelijk voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden toegebracht aan beschermde soorten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij' – principe). Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Hieronder wordt uitgelegd welke verbodsbepalingen gelden, welke vrijstellingen er gelden en op welke gronden ontheffingen kunnen worden aangevraagd.

Verbodsbepalingen soortbescherming

In de Wnb is soortbescherming opgedeeld in drie categorieën. Voor elke categorie gelden verschillende verbodsbepalingen die onder andere zijn vermeld in artikel 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wnb. In het tekstkader van deze Bijlage (zie volgende pagina) staan de artikelen uitgeschreven. Het gaat om de volgende drie categorieën:

- soorten van de Vogelrichtlijn;
- soorten van de Habitatrichtlijn, inclusief bijlage I en II uit Verdrag van Bern en bijlage I uit Verdrag van Bonn, met uitzondering van vogels;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora'), oftewel de Nationale soorten.

Voor soorten vallend onder bovenstaande beschermingsregimes geldt dat ze in principe niet (opzettelijk) gedood en verstoord mogen worden, ook verblijfplaatsen mogen niet vernietigd worden. Bij Vogelrichtlijnsoorten is opgenomen dat verstoring is toegestaan indien de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Dit geldt echter niet voor Habitatrichtlijnsoorten, inclusief bijlage I en II Bern en bijlage I Bonn (zie Tabel A van deze Bijlage voor de vogelsoorten en Tabel B van deze bijlage voor een uiteenzetting van soorten niet zijnde vogels). Voor de 'andere soorten' geldt dat verstoring is toegestaan. Soorten die zijn opgenomen in bijlage A en B van de Wnb ('andere soorten') zijn opgenomen in tabel B en C van deze Bijlage.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming artikel 3.1, 3.5 en 3.10

Artikel 3.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.5 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.10 Beschermingsregime andere soorten

1. Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
   a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;
   b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
   c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
2. Artikel 3.8, met uitzondering van het derde en vierde lid, is van overeenkomstige toepassing op de verboden, bedoeld in het eerste lid, met dien verstande dat, in aanvulling op de redenen, genoemd in het vijfde lid, onderdeel b, de noodzaak voor de ontheffing of vrijstelling ook verband kan houden met handelingen:
   a. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
   b. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
   c. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
   d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
   e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
   f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
   g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
   h. in het algemeen belang.
3. De verboden, bedoeld in het eerste lid, onderdelen a, en b, zijn niet van toepassing op de bosmuis, de huisspitsmuis en de veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Tabel A. Soorten die vallen onder artikel 3.5 (Habitatrichtlijn bijlage IV, Bern bijlage II, Bonn bijlage I).

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	boomkikker	Zoogdieren *landzoogdieren*	hamster
	geelbuikvuurpad		otter
	heikikker		bever
	kamsalamander		hazelmuis
	knoflookpad		lynx
	rugstreeppad		noordse woelmuis
	vroedmeesterpad		wilde kat
	poelkikker		wolf
Dagvlinders	moerasparelmoervlinder	Zoogdieren *vleermuizen*	baardvleermuis
	apollovlinder		bechsteins vleermuis
	boszandoog		bosvleermuis
	donker pimpernelblauwtje		brandts vleermuis
	grote vuurvlinder		franjestaart
	pimpernelblauwtje		gewone grootoorvleermuis
	tijmblauwtje		grijze grootoorvleermuis
	zilverstreephooibeestje		grote hoefijzerneus
Haften	oeveraas		grote rosse vleermuis
Kevers	brede geelrandwaterroofkever		ingekorven vleermuis
	gestreepte waterroofkever		kleine dwergvleermuis
	juchtleerkever		kleine hoefijzerneus
	vermiljoenkever		laatvlieger
Libellen	mercuurwaterjuffer		meervleermuis
	bronslibel		mopsvleermuis
	gaffellibel		noordse vleermuis
	gevlekte witsnuitlibel		rosse vleermuis
	groene glazenmaker		ruige dwergvleermuis
	noordse winterjuffer		tweekleurige vleermuis
	oostelijke witsnuitlibel		vale vleermuis
	rivierrombout		watervleermuis
	sierlijke witsnuitlibel		gewone dwergvleermuis
Nachtvlinders	teunisbloempijlstaart	Zoogdieren *zeezoogdieren*	walrus
Reptielen	Dikkopschildpad, kemp's zee-schildpad, lederschildpad, soepschilpad		Bultrug, gewone vinvis bruinvis dwergpotvis
	gladde slang		gestreepte dolfijn
	muurhagedis		gewone dolfijn
	zandhagedis		gewone spitsdolfijn
Sporenplanten	geel schorpioenmos		grijze dolfijn
	tonghaarmuts		kleine zwaardwalvis
	kleine vlotvaren		narwal
Vissen	steur		orka
	houting		tuimelaar
Weekdieren	bataafse stroommossel		witflankdolfijn, witsnuitdolfijn
	platte schijfhoren		noordse vinvis, potvis
Zaadplanten	liggende raket		butskop
	drijvende waterweegbree		dwergvinvis
	Groenknolorchis, zomerschroeforchis		griend, witte dolfijn
	kruipend moerasscherm		spitsdolfijn van gray

Tabel B. "Overige Soorten" onderdeel A behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel a.

Soortgroep	Nederlandse naam	Soortgroep	Nederlandse naam
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Vissen	Beekdonderpad
	Bruine kikker*		Beekprik
	Gewone pad*		Elrits
	Kleine watersalamander*		Europese rivierkreeft
	Meerkikker*		Gestippelde alver
	Middelste groene kikker*		Grote modderkruiper
	Vinpootsalamander		Kwabaal
	Vuursalamander		
Dagvlinders	Aardbeivlinder		
	Bosparelmoervlinder	Zoogdieren	Aardmuis*
	Bruin dikkopje		Boommarter
	Bruine eikenpage		Bosmuis*
	Donker pimpernelblauwtje		Bunzing**
	Duinparelmoervlinder		Damhert
	Gentiaanblauwtje		Das
	Grote parelmoervlinder		Dwergmuis*
	Grote vos		Dwergspitsmuis*
	Grote vuurvlinder		Edelhert
	Grote weerschijnvlinder		Eekhoorn
	Iepenpage		Egel*
	Kleine heivlinder		Eikelmuis
	Kleine ijsvogelvlinder		Gewone bosspitsmuis*
	Kommavlinder		Gewone zeehond
	Pimpernelblauwtje		Grote bosmuis
	Sleedoornpage		Grijze zeehond
	Spiegeldikkopje		Haas*
	Veenbesblauwtje		Hermelijn**
	Veenbesparelmoervlinder		Huisspitsmuis*
	Veenhooibeestje		Konijn*
	Veldparelmoervlinder		Molmuis
	Zilveren maan		Ondergrondse woelmuis*
Reptielen	Adder		Ree*
	Hazelworm		Rosse woelmuis*
	Levendbarende hagedis		Steenmarter
	Ringslang		Tweekleurige bosspitsmuis*
Libellen	Beekkrombout		Veldmuis*
	Bosbeekjuffer		Veldspitsmuis*
	Donkere waterjuffer		Vos*
	Gevlekte glanslibel		Waterspitsmuis
	Gewone bronlibel		Wezel**
	Hoogveenglanslibel		Wild zwijn
	Kempense heidelibel		Woelrat*
	Speerwaterjuffer	Kevers	Vliegend hert

Soorten met een asterisk (*) zijn opgenomen in provinciale vrijstellingen. Soorten met een dubbele asterisk (**) zijn in alle provincies, behalve Gelderland, Noord-Holland, Noord-Brabant en Zeeland, vrijgesteld. In Limburg is daarnaast de molmuis vrijgesteld, in Friesland de steenmarter en in Noord-Brabant het wild zwijn. Voor Limburg geldt dat in bepaalde perioden van het jaar de hazelworm, levendbarende hagedis, steenmarter en de eekhoorn vrijgesteld zijn.

Tabel C. "Overige Soorten" onderdeel B behorend bij artikel 3.10, eerste lid, onderdeel c.

Soortgroep	Nederlandse naam	Nederlandse naam	Nederlandse naam
Planten	Akkerboterbloem	Groensteel	Roggelelie
	Akkerdoornzaad	Groot spiegelklokje	Rood peperboompje
	Akkerogentroost	Grote bosaardbei	Rozenkransje
	Beklierde ogentroost	Grote leeuwenklauw	Ruw parelzaad
	Berggamander	Honingorchis	Scherpkruid
	Bergnachtorchis	Kalkboterbloem	Schubvaren
	Blaasvaren	Kalketrip	Schubzegge
	Blauw guichelheil	Karthuizeranjer	Smalle raai
	Bokkenorchis	Karwijselie	Spits havikskruid
	Bosboterbloem	Kleine ereprijs	Steenbraam
	Bosdravik	Kleine Schorseneer	Stijve wolfsmelk
	Brave hendrik	Kleine wolfsmelk	Stofzaad
	Brede wolfsmelk	Kluwenklokje	Tengere distel
	Breed wollegras	Knollathyrus	Tengere veldmuur
	Bruinrode wespenorchis	Knolspirea	Trosgamander
	Dennenorchis	Korensla	Veenbloembies
	Dreps	Kranskarwij	Vliegenorchis
	Echte gamander	Kruiptijm	Vroege ereprijs
	Franjegentiaan	Lange zonnedauw	Wilde averuit
	Geelgroene wespenorchis	Liggende ereprijs	Wilde ridderspoor
	Geplooide vrouwenmantel	Moerasgamander	Wilde weit
	Getande veldsla	Muurbloem	Wolfskers
	Gevlekt zonneroosje	Naakte lathyrus	Zandwolfsmelk
	Glad biggenkruid	Naaldenkervel	Zinkviooltje
	Gladde zegge	Pijlscheefkalk	Zweedse kornoelje
	Groene nachtorchis		

Zorgplicht

In de Wet natuurbescherming is in artikel 1.11 de zorgplicht opgenomen. In het tekstkader hieronder staat het wetsartikel uitgeschreven.

Artikel 1.11

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
   a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel
   b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
   c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
3. Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

De zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.

Vrijstellingen

Onder bepaalde voorwaarden geldt een algemene vrijstelling of een ontheffingsplicht van de verbodsbepalingen in de Wnb. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de vrijstelling of ontheffing hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het onderzoeksgebied en de provincie waarin de activiteit plaatsvindt. Hiertoe worden verschillende beschermingsregimes onderscheiden.

Provinciale Vrijstelling Nationale soorten (‘andere soorten’).

Met betrekking tot de ‘andere soorten’ zijn per provincie beleidsregels opgesteld waarin voor een deel van deze soorten vrijstelling is verleend. Het Rijk heeft ook een vrijstelling gemaakt voor projecten die vallen onder hun bevoegdheid (projecten van nationaal belang). Zoals ook te herleiden is uit de tabel (tabellen A en B), hangt het per provincie af welke soort is vrijgesteld van de verbodsbepalingen in artikel 3.10, ook de grond waarvoor een vrijstelling geldt kan ook variëren tussen provincies..

Indien de Nationale soorten niet zijn vrijgesteld en daarmee het voornemen de gestelde verboden in artikel 3.10 overtreedt, dient een ontheffing aangevraagd te worden bij de provincie waarin het voornemen plaatsvindt.

Ontheffingen

Indien een soort niet onder een vrijstelling valt of niet gewerkt kan worden volgens een gedragscode, dient er een ontheffing te worden aangevraagd. Deze moet ingediend worden bij het bevoegd gezag. Dit is de provincie waarin de activiteit plaatsvindt.

Een ontheffingsaanvraag wordt getoetst aan drie criteria:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. De activiteit leidt niet tot verslechtering van de staat van instandhouding; en
3. Er is sprake van een in de wet genoemd belang.

In tabel D worden de belangen waaronder een ontheffing kan worden aangevraagd, opgesomd. Let daarbij op dat er voor Nationale soorten (‘andere soorten’) meer ontheffingsgronden beschikbaar zijn dan voor de beschermde soorten onder artikel 3.1 en 3.5. Indien de activiteit bestaat uit een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling zou alleen een ontheffing afgegeven kunnen worden voor Nationale soorten. Mochten desondanks soorten uit de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, Bern en Bonn voorkomen bij ruimtelijke ontwikkelingen, dan kunnen mitigerende maatregelen worden opgesteld. Er kan dan voor de zekerheid een ontheffing worden aangevraagd om de mitigerende maatregelen goed te keuren.

Tabel D. Ontheffingsgronden waarop een ontheffing verleend mag worden per categorie (artikel 3.1, 3.5 en 3.10).

Ontheffingsgronden		Artikel 3.1	Artikel 3.5	Artikel 3.10
		Soorten van de Vogelrichtlijn	Soorten van de Habitatrichtlijn, Bonn & Bern	Andere soorten
1	Er bestaat geen andere bevredigende oplossing	X	X	X
2	Leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding	X	X	X
3	Opsomming van: volksgezondheid en openbare veiligheid	X	X	X
	veiligheid van luchtverkeer	X	Nee	X
	ter voorkoming van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij	X	X	X
	ter bescherming van Flora en Fauna	X	X	X
	voor onderzoek, onderwijs, uitzetten en herinvoeren van soorten / teelt	X	X	X
	dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale of economische aard en met inbegrip van voor milieuwezenlijke gunstige effecten	Nee	X	X
	ruimtelijke inrichting of ontwikkeling	Nee	Nee	X
	schade en overlast, ter beperking omvang populatie, ter bestrijding van lijden en ziekte, bestendig beheer en onderhoud, algemeen belang	Nee	Nee	3.10 2a-g

Procedure ontheffingsaanvraag

Voor Nationale soorten (‘andere soorten’) welke zijn opgenomen in de provinciale vrijstellingen geldt een vrijstelling. Dit betekent dat u geen ontheffing van de Wet natuurbescherming hoeft aan te vragen, maar u wel de zorgplicht moet nakomen. Voor Nationale soorten die niet zijn vrijgesteld, dient u een ontheffing beschermde soorten aan te vragen of te werken conform een gedragscode.

Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn, Conventie van Bern en Conventie van Bonn geldt dat als u kunt werken volgens een goedgekeurde gedragscode er een vrijstelling geldt. U hoeft geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen, maar u moet uw activiteiten aantoonbaar uitvoeren zoals in de gedragscode staat. Tevens blijft de zorgplicht gelden. Indien u niet kunt werken volgens een gedragscode, maar u kunt maatregelen nemen om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen (zogenoemde mitigerende maatregelen), dan hoeft u ook geen ontheffing beschermde soorten aan te vragen. Wilt u zeker weten of uw mitigerende maatregelen voldoende zijn, en er inderdaad geen ontheffing nodig is? Vraag dan een ontheffing aan om uw maatregelen goed te keuren.

Indien u geen mitigerende maatregelen kunt nemen, dan dient een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag. Voor de ontheffingsaanvraag is het noodzakelijk te weten welke soorten aanwezig zijn, zodat gerichte mitigerende maatregelen kunnen worden getroffen. Het bevoegd gezag zal, indien het akkoord is met het aangeleverde stappenplan waarin de aanpak voor mitigatie beschreven wordt, een zogenoemde ‘verklaring van geen bedenkingen’ (vvgb) afgeven. Daarmee zegt zij in feite dat een ontheffing niet noodzakelijk is wanneer men zich bij de uitvoering houdt aan het opgestelde stappenplan.

Overgangsrecht

In het Besluit natuurbescherming is opgenomen dat de ontheffingen afgegeven onder het oude recht, gelden als ontheffingen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften, beperkingen en voorwaarden gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb’s.

Op het tijdstip van inwerkingtreding van de Wnb zullen de onafgeronde ontheffing aanvragen, ingediend vóór inwerkingtreding, conform de nieuwe wet worden behandeld. Ontheffing aanvragen van voor de inwerkingtreding zullen worden afgehandeld door RVO. Aanvragen die later ingediend worden zullen afgehandeld worden door de provincies (of het Rijk).

De gedragscodes worden verlengd tot het moment van in werking treden van de Wet natuurbescherming en de nieuwe gedragscodes definitief zijn goedgekeurd.

Natuurnetwerk Nederland (NNB)

De nieuwe naam voor de ecologische hoofdstructuur (EHS), het natuurnetwerk Nederland (NNB). De term EHS werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het toenmalige ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV). In 2013 is het natuurbeleid gedecentraliseerd naar de provincies. In hetzelfde jaar hebben de twaalf provincies met de staatssecretaris van het ministerie van EZ definitieve afspraken gemaakt in het Natuurpact. In 2014 werd de term 'EHS' vervangen door 'NNB'.

Dit beleid blijkt noodzakelijk te zijn doordat de Nederlandse natuur steeds meer onder druk staat, bijvoorbeeld door huizenbouw, aanleg van wegen en industrie. Toch leeft bij veel Nederlanders de wens om natuurgebieden in de buurt te hebben. Natuur geeft rust en biedt ruimte voor recreatie.

De overheid heeft daarom extra geld uitgetrokken om de Nederlandse natuur te beschermen en verder te ontwikkelen. Door nieuwe natuur te ontwikkelen, kunnen natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Zo kunnen planten zich over verschillende natuurgebieden verspreiden en dieren van het ene naar het andere gebied gaan. Het totaal van al deze gebieden en de verbindingen ertussen vormt het natuurnetwerk Nederland (NNB).

Het NNB is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat natuurgebieden hun waarde verliezen. Het NNB kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. Het NNB bestaat uit:

- bestaande natuurgebieden, reservaten, natuurontwikkelingsgebieden en zogenaamde robuuste verbindingen;
- landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheergebieden);
- grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

Het NNB is een plan in uitvoering. De doelstelling van het Natuurpact is om 80.000 hectare nieuwe natuur in te richten vóór 2027.

Natura 2000-gebieden

In de Wnb zijn bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn verwerkt. De Europese richtlijnen verplichten de lidstaten gebieden aan te wijzen met speciale beschermingszones (de Natura 2000-gebieden). Het doel hiervan is om de aangewezen habitattypes en habitats van soorten in een gunstige staat van instandhouding te behouden of te herstellen.

De lidstaten moeten maatregelen treffen om de kwaliteit van deze habitats en habitats van soorten niet te laten verslechteren of te voorkomen dat er geen storende factoren optreden voor de soorten waarvoor de zones zijn aangewezen.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur, geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen de provincies de vergunningen, maar soms doet het Ministerie van Economische Zaken dit.

Bestaand gebruik

Voor handelingen die op 31 maart 2010 bekend waren bij het gevoegd gezag en die sinds deze datum niet meer in betekenende mate zijn gewijzigd is het niet meer noodzakelijk om een

vergunning aan te vragen. Deze datum kan van een later tijdstip zijn indien een Natura 2000-gebied na 31 maart 2010 is aangewezen als beschermd gebied. Zie ook artikel 2.9 lid 2.

Overgangsrecht

In de Wnb (artikel 9.4) is opgenomen dat de vergunningen afgegeven onder het oude recht, gelden als vergunningen onder de Wet natuurbescherming. Daarbij blijven dezelfde voorschriften gelden. Dit geldt eveneens voor omgevingsvergunningen en vvgb's.

Beschermde Natuurmonumenten hebben vanaf inwerkingtreding van de Wnb niet langer een beschermde status. Daardoor zijn deze gebieden alleen nog ruimtelijk beschermd (Barro, bestemmingsplannen).

Het volgende schema toont de vergunningprocedure in het kader van de Natuurbeschermingswet. Een Voortoets geeft aan of er wel of geen (negatieve) negatieve effecten zijn te verwachten. Zijn er geen negatieve effecten te verwachten, dan hoeft er geen vergunning beschermde gebieden aangevraagd te worden. Indien er kans is op negatieve effecten, kan een habitattoet een verdiepingsslag geven om aan te tonen hoe groot deze negatieve effecten zijn. Mocht er kans zijn op significant negatieve effecten, is het mogelijk om een ADC-toets uit te voeren. Wordt er voldaan aan de eisen, dan kan er een vergunning worden afgegeven met voorschriften en beperkingen.

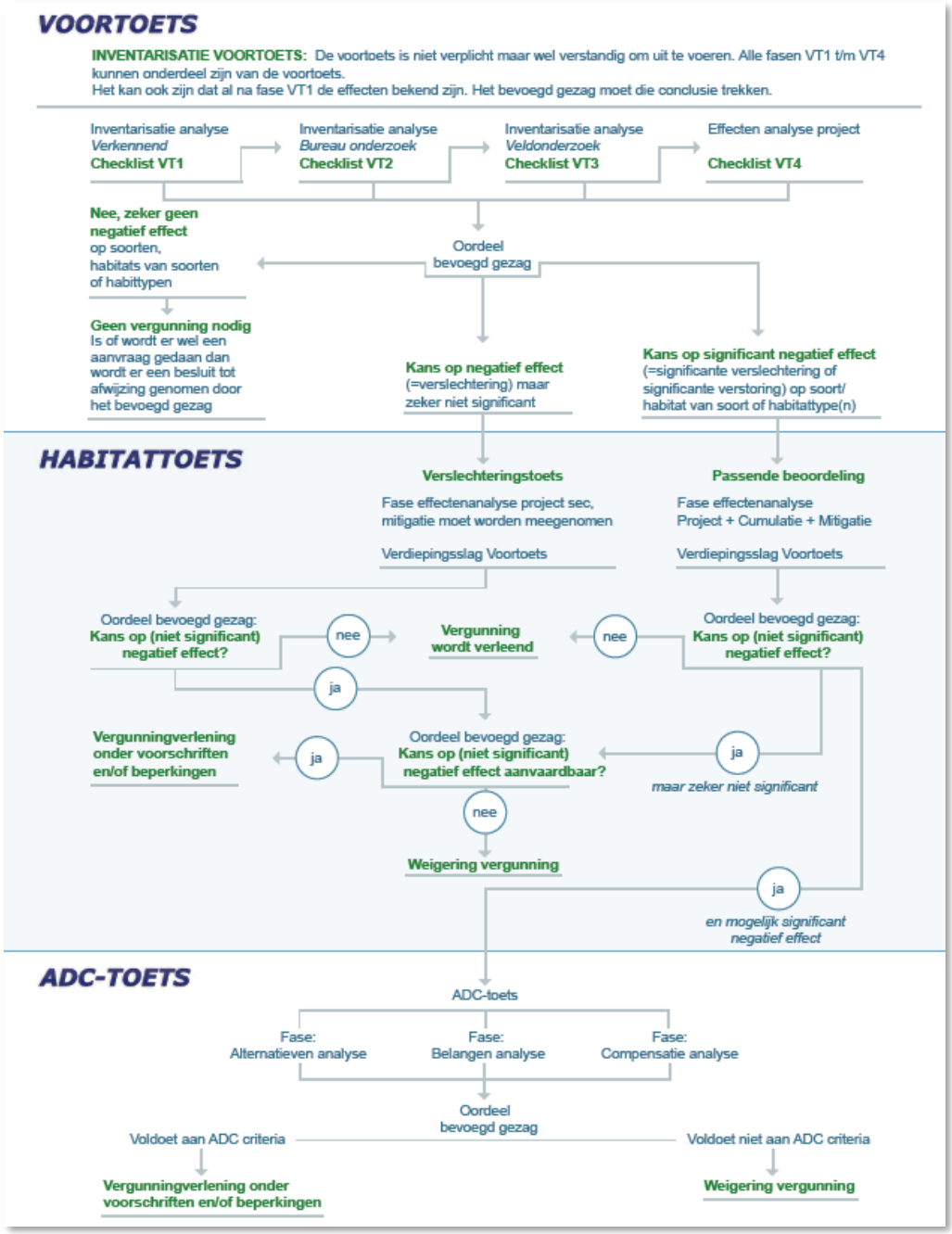
VOORTOETS
INVENTARISATIE VOORTOETS: De voortoets is niet verplicht maar wel verstandig om uit te voeren. Alle fasen VT1 t/m VT4 kunnen onderdeel zijn van de voortoets.
Het kan ook zijn dat al na fase VT1 de effecten bekend zijn. Het bevoegd gezag moet die conclusie trekken.
Inventarisatie analyse
Verkennend
Checklist VT1
Inventarisatie analyse
Bureau onderzoek
Checklist VT2
Inventarisatie analyse
Veldonderzoek
Checklist VT3
Effecten analyse project
Checklist VT4
Nee, zeker geen negatief effect op soorten, habitats van soorten of habittypen
Oordeel bevoegd gezag
Geen vergunning nodig
Is of wordt er wel een aanvraag gedaan dan wordt er een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag
Kans op negatief effect (=verslechtering) maar zeker niet significant
Kans op significant negatief effect (=significante verslechtering of significante verstoring) op soort/ habitat van soort of habitattype(n)
HABITATTOETS
Verslechteringstoets
Fase effectenanalyse project sec, mitigatie moet worden meegenomen
Passende beoordeling
Fase effectenanalyse Project + Cumulatie + Mitigatie
Verdiepingsslag Voortoets
Verdiepingsslag Voortoets
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect?
nee
Vergunning wordt verleend
nee
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect?
ja
Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen
ja
Oordeel bevoegd gezag: Kans op (niet significant) negatief effect aanvaardbaar?
ja
maar zeker niet significant
nee
Weigering vergunning
ja
en mogelijk significant negatief effect
ADC-TOETS
ADC-toets
Fase: Alternatieven analyse
Fase: Belangen analyse
Fase: Compensatie analyse
Oordeel bevoegd gezag
Voldoet aan ADC criteria
Voldoet niet aan ADC criteria
Vergunningverlening onder voorschriften en/of beperkingen
Weigering vergunning

Over Antea Group

Van stad tot land, van water tot lucht; de adviseurs en ingenieurs van Antea Group dragen in Nederland sinds jaar en dag bij aan onze leefomgeving. We ontwerpen bruggen en wegen, realiseren woonwijken en waterwerken. Maar we zijn ook betrokken bij thema's zoals milieu, veiligheid, assetmanagement en energie. Onder de naam Oranjewoud groeiden we uit tot een allround en onafhankelijk partner voor bedrijfsleven en overheden. Als Antea Group zetten we deze expertise ook mondiaal in. Door hoogwaardige kennis te combineren met een pragmatische aanpak maken we oplossingen haalbaar én uitvoerbaar. Doelgericht, met oog voor duurzaamheid. Op deze manier anticiperen we op de vragen van vandaag en de oplossingen van de toekomst. Al meer dan 60 jaar.

Contactgegevens

Beneluxweg 125
4904 SJ OOSTERHOUT
Postbus 40
4900 AA OOSTERHOUT
T. +31622808564

www.anteagroup.nl

Copyright © 2016
Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.